

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra rostlinné výroby

Diplomová práce

Nový LPIS a jeho návaznost na dotační programy

Autor práce: Bc. Koniaríková Kateřina
Vedoucí práce: prof. Ing. Josef Pulkrábek, CSc.

© 2016 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Nový LPIS a jeho návaznost na dotační programy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 1. dubna 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. Ing. Josefu Pulkrábkovi, CSc., za příkladné vedení při sepsání této diplomové práce a za věnovaný čas. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu při studiu.

Nový LPIS a jeho návaznost na dotační programy

Souhrn

Česká republika, stejně jako ostatní členské státy EU, se zavázala k vytvoření systému, ve kterém by bylo možné evidovat zemědělsky užívanou půdu. V roce 2004 tak vznikl modul LPIS (Land parcel identification systém), sloužící jako informativní služba zemědělcům, kteří zde mohou najít potřebné údaje o obhospodařované zemědělské půdě, ale také ke kontrole údajů, uvedených v žádosti o dotace z evropských fondů.

V této diplomové práci jsem stručně shrnula vývoj Společné zemědělské politiky včetně novinek pro nové dotační období. Dvě kapitoly jsou věnovány Programu rozvoje venkova a jeho novému nastavení na období 2014-2020. Hlavně jsem se však zaměřila na evidenci půdy LPIS, důvod jeho vzniku a přínos pro zemědělce i státní správu. Samostatnou kapitolu jsem věnovala změnám v LPIS po roce 2015. Chci tak uživatele seznámit s novinkami, se kterými se mohou setkat při své práci s evidencí půdy a žádostmi o dotace.

Cílem diplomové práce je zhodnotit schopnost vybraného zemědělského subjektu orientovat se a pracovat s novou verzí evidence půdy LPIS. K získání praktických informací o aplikaci LPIS jsem navázala spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem. Dále jsem oslovila zemědělský subjekt Havlíčkova Borová, zemědělská a.s., hospodařící v okrese Havlíčkův Brod s žádostí o spolupráci a také s žádostí o přístup k jejich datům v LPIS. Také jsem se snažila zhodnotit v jaké míře je subjekt schopen připravit si podklady a vytvořit si Jednotnou žádost o zemědělské dotace.

V závěru diplomové práce jsem shrnula statistiku podaných Jednotných žádostí za rok 2015 v okrese Havlíčkův Brod. Data byla získána od pracovníků OPŽL. V této statistice bylo posouzeno, kolik zemědělských subjektů si žádost o zemědělské dotace dokázalo připravit a podat samo, kolik subjektů využilo služeb zemědělských poradců nebo služeb pracovníků SZIF, Oddělení příjmu žádostí a LPIS (OPŽL) a na jaká opatření v rámci dotací zemědělci žádali.

Klíčová slova: Zemědělské poradenství, LPIS, počítače, dotace, odborné vzdělávání, rozvoj venkova

The new LPIS evidence and its link to subsidy programmes

Summary

The Czech Republic, as well as the other EU states, has committed to the setting of the system for the evidence of the agricultural used land. In 2014, there was a new modul LPIS (Land parcel identification system) established, which is being used as the information service for farmers. They can find here the needed datas about the utilized agricultural land, but this system is also used for the data control that are being set in the application form for the subsidies from European funds.

In my thesis I summarised concisely the development of the Common agricultural politics including the news for the following subsidy period. In the chapters I paid the attention to the Programme for the rural development and its new setting for the period 2014-2020. But primarly, I focused on the LPIS land evidence, the reason of its setting and on the benefits to the farmers and the government. There is also the special chapter about the changes in LPIS evidence after 2015. My intention is to show the users the news, which they can meet during their work with the land evidence and with the application forms for the subsidies.

The aim of this thesis is to evaluate the ability of the chosen agricultural subject to orientate and to work with the new version of LPIS evidence. I established the cooperation with the State Agricultural Intervention Fund to gain the practical information about the LPIS application. I also asked for the cooperation the agricultural subject Havlíčkova Borová, zemědělská a.s., that farms in the region Havlíčkův Brod. I asked them for the access to their LPIS datas. I also tried to evaluate the fact, how the subject is able to prepare the underlays and how the subject proceeds the United application form for the agricultural subsidies.

In the end of this thesis I summarised the statistics of the applied United application forms during 2015 in the region Havlíčkův Brod. I gained these datas from OPLŽ employees. This statistics contains the datas regarding the number of the agricultural subjects that managed to prepare the application form for the agricultural subsidies by themselves and also the information, how many subjects used the services of the agricultural consultants or the services of SZIF employees, Department of the LPIS and request receiving (OPŽL).

There is also information being involved in this thesis, what measures the farmers applied for in the frame of subsidies.

Keywords: Agricultural advisory services, LPIS, computers, subsidies, special education, rural development

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Výzkumné hypotézy a cíl práce.....	9
3. Seznam literatury.....	10
3.1. Společná zemědělská politika a potřeba jednotné evidence půdy.....	10
3.1.1. Vývoj Společné zemědělské politiky.....	10
3.1.2. Jednotná evidence půdy.....	12
3.1.3. Tvorba Společné zemědělské politiky po roce 2013.....	12
3.1.4. Podpory z I. pilíře Společné zemědělské politiky v novém programovacím období (2014-2020).....	14
3.2. Program rozvoje venkova v období 2007-2013.....	15
3.3. Program rozvoje venkova 2014-2020.....	17
3.4. Vývoj LPIS v České republice.....	18
3.5. Přínosy a změny nového řešení LPIS státní správě.....	19
3.6. LPIS pro farmáře.....	21
3.7. Změny v evidenci půdy LPIS od roku 2015.....	21
3.8. Díl půdního bloku (DPB).....	29
3.8.1. Užívání a identifikovatelnost hranice dílu půdního bloku.....	31
4. Materiál a metody.....	32
5. Výsledky.....	34
5.1. Analýza využívání LPIS zemědělským podnikem Havlíčková Borová, zemědělská a.s.....	34
5.2. Proces tvorby Jednotné žádosti v podniku Havlíčková Borová, zem. a.s.....	38
5.3. Analýza podaných Jednotných žádostí za rok 2015 v okrese Havlíčkův Brod.....	46
6. Diskuze.....	49
7. Závěr.....	53
8. Seznam literatury.....	54
9. Seznam zkratk.....	57

1. Úvod

Venkovské oblasti v Evropské unii (EU) pokrývají přibližně 90 % území, z nichž více než polovina je zemědělsky obhospodařována. Zemědělství tak hraje klíčovou roli ve venkovské ekonomice, v hospodaření s přírodními zdroji a službami a v zachování biologické rozmanitosti a krajiny. Evropská unie se v roce 1992 rozhodla zřídit Integrovaný administrativní a kontrolní systém (IACS), který měl sloužit ke kontrolám údajů poskytnutých zemědělci. Tento systém je v každém členském státě EU vybudován v souladu se základními právními předpisy a jeho součástí je i identifikační systém evidence půdy, u nás známý pod zkratkou LPIS (Land Parcel Identification System).

Jednou z podmínek EU pro uvolňování zemědělských dotací je, aby členská země zavedla systém pro identifikaci zemědělských pozemků na základě skutečného užívání půdy. Proto se v roce 1999 Česká republika (ČR) zavázala Evropské komisi vybudovat do termínu vstupu ČR do EU nový systém evidence zemědělské půdy, založený na uživatelských vztazích.

První část literární rešerše obsahuje informace týkající se Společné zemědělské politiky (SZP), její vznik, vývoj a probíhající změny v novém období SZP. Také je zde popsán Program rozvoje venkova (PRV) za období 2007-2013 včetně zaměření a popis nového programu PRV za období 2014-2020. V další části bakalářské práce jsem popsala na důvod vzniku LPIS v ČR, jeho přínosu pro farmáře či státní správu a také na novinky v novém modulu evidence půdy. V praktické části jsem se zaměřila na schopnost vybraného podniku pracovat s evidencí půdy LPIS a schopnost vytvoření žádosti o zemědělské dotace včetně podrobného postupu vytvoření Jednotné žádosti (JŽ). Je zde i statistika podaných JŽ v okrese Havlíčkův Brod za rok 2015.

2. Výzkumné hypotézy a cíl práce

Výzkumné hypotézy:

Usnadňuje využívání LPIS administraci žádostí o dotace podnikateli v zemědělství. Je LPIS vhodným nástrojem pro evidenci z pohledu uživatelů.

Cíl práce:

Cílem diplomové práce „Nový LPIS a jeho návaznost na dotační programy“ bylo posoudit systém evidence půdy, informačních a zdrojových dat zpracovávaných v inovovaném LPISu. Zpracovat analýzu využívání, vhodnosti uživatelského prostředí a možnosti jeho využití pro dotační politiku. Zhodnotit současný stav a na základě výsledků šetření zpracovat náměty na zlepšení. Dále také seznámit uživatele s novým obdobím Společné zemědělské politiky 2014-2020 a také s novinkami modulu evidence půdy LPIS.

V druhé části diplomové práce se zaměřit na schopnost vybraného zemědělského subjektu pracovat s novým modulem LPIS, posoudit návaznost evidence půdy na tvorbu žádosti o dotace a schopnost daného subjektu si připravit podklady pro tuto žádost.

Vyhodnotit statistiku podaných žádostí o dotace v okrese Havlíčkův Brod za rok 2015 a shrnout náměty ke zlepšení práce s evidencí půdy LPIS .

3. Přehled literatury

3.1. Společná zemědělská politika a potřeba jednotné evidence půdy

3.1.1. Vývoj Společné zemědělské politiky

Společné zemědělské politice (SZP), angl. Common Agricultural Policy (CAP), je nyní více než padesát let. Je nejstarší politikou Evropských společenství, která původně vznikla se záměrem zvýšit produkci a zajistit Evropě spolehlivé dodávky potravin. Principy SZP stanovila Římská smlouva z roku 1957, zakládající listina tehdejšího Evropského hospodářského společenství, konkrétní náplň a opatření pak určila série jednání během první poloviny 60. let. Státy EU zakládaly CAP v době, kdy byl v živé paměti nedostatek potravin během druhé světové války a v letech po jejím skončení. Mezi základní cíle patřilo zvýšení produktivity zemědělství pomocí technického rozvoje a optimálního využití výrobních faktorů, zejména pracovní síly, zajištění spravedlivé životní úrovně zemědělského obyvatelstva, zejména zvyšováním individuálních výdělků zemědělců, stabilizace trhů, pravidelné zásobování zemědělskými výrobky a zajištění přiměřené ceny pro spotřebitele (Konečný M. a kol., 2004).

Koncem osmdesátých let bylo zřejmé, že SZP je nutné reformovat, a to nejen z důvodu zastaralosti některých opatření, ale tak rovněž z důvodu probíhajících rozhovorů o liberalizaci světového obchodu v rámci Uruguayského kola rozhovorů GATT probíhajících v letech 1986 až 1994. McSharryho reforma, přijatá v roce 1992, přišla s kompromisem mezi závazkem snížení cenových dotací a nutností udržet přiměřené příjmy zemědělců. Reforma zásadně ovlivnila dva sektory – pěstování obilnin a produkci hovězího masa. Jednalo se o oblasti, kde byly náklady SZP nejvyšší a situace si žádala výraznou změnu. Nový mechanismus omezil dotace vázané na velikost výroby a naopak posílil význam dotací a podpor, které se týkaly přímo výrobních faktorů, a tak nezávisle na objemu produkce směřovaly rovnou k výrobcí (www.apic-ak.cz, 08. 08. 2015, 10:45).

I přes McSharryho reformu dosahovali výdaje na SPZ v roce 1994 stále okolo 40 miliard EUR. V červenci 1997 proto představila Komise komplexní materiál nazvaný Agenda 2000 – Za silnější a širší Evropu. V této analýze komise identifikovala pět základních oblastí, ve kterých bude zapotřebí uskutečnit reformy, včetně zemědělství. Přijatá reforma pomohla

omezit intervence na trhu pomocí snížení intervenčních cen. Agenda 2000 zdůraznila také důležitost rozvoje venkova (www.apic-ak.cz, 08. 08. 2015, 10:45).

Cílem další reformy, která byla dohodnuta v Lucembursku v červnu 2003, bylo zvýšení konkurenční schopnosti zemědělství, a to jak uvnitř EU, tak i mimo ni, přechod z podpor poskytovaných na výrobky na podpory poskytované producentovi, zaměření na ochranu životního prostředí, jakost a bezpečnost potravin a pohodu zvířat (welfare). Reforma se zaměřila na tyto okruhy:

- **Odstranění vazby na produkci (decoupling)** - odstranění vazby podpor na zemědělskou produkci zavedením jednotné platby na farmu, což v praxi znamená, že zemědělský výrobce získává jednu platbu namísto několika plateb.
- **Respektování standardů na úrovni farmy (cross – compliance)** – základem jsou definované zákonné požadavky na hospodaření (veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin, životní prostředí, řádné zacházení se zvířaty) a dobré zemědělské a ekologické podmínky.
- **Modulace** – jedná se o přesun přímých podpor zemědělcům na rozvoj venkova.
- **Finanční disciplína (degresivita)** – degresivita měla být uplatňována u farem s platbami nad 5 000 EUR. Farmy s platbami do 5 000 EUR byly z tohoto opatření vyjmuty.
- **Rozvoj venkova** – podpora kvality potravin, welfare, nové technologie pro zpracování potravin. Dále by měli být podporováni mladí farmáři, malí zpracovatelé, programy kvality potravin, skupiny producentů (do 70 % nákladů).
- **Poradenský systém (audit farem)** – smyslem zavedení zemědělského poradenského systému je pomáhat zemědělským producentům při aplikaci standardů v agroenvironmentální oblasti, v oblasti kvality a bezpečnosti potravin a pohody zvířat (cross - compliance).
- **Rozdělení Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF) na Evropský zemědělský záruční fond (EAGRD) - pro přímé platby) a na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)** (www.apic-ak.cz, 08. 08. 2015, 10:45).

3.1.2. Jednotná evidence půdy

Evropská unie (EU) poskytuje finanční podporu zemědělcům, a aby bylo možné spravovat a kontrolovat činnost zemědělců, rozhodla se EU v roce 1992 zřídit integrovaný administrativní a kontrolní systém (IACS). V průběhu let bylo zjištěno, že deklarované oblasti často nezastupují realitu, proto vznikla potřeba vytvořit systém evidence půdy, nejlépe na základě ortofotomap. Tento identifikační systém měl být vyvinut a založen před 1. 1. 2005 a měl být aktualizován nejméně jednou za pět let. V průběhu let hledali členské nebo kandidátské země různá řešení pro zřízení jejich LPIS, v závislosti na jejich aktuálním katastru nemovitostí a správy půdy (Inan, H.I. Cete, M. 2007).

3.1.3. Tvorba Společné zemědělské politiky po roce 2013

V říjnu 2011 Evropská komise představila soubor právních návrhů, které byly navrženy tak, aby byla společná zemědělská politika efektivnější. Schválení těchto návrhu se očekávalo do konce roku 2013 (Bureau, J-Ch et al., 2012). Komise navrhovala změny v systému přímých plateb zemědělců, řízení trhu a politiky rozvoje venkova. Kromě toho probíhaly paralelní jednání o legislativní návrh Komise na nový střednědobý finanční rámec pro rozpočet EU v období 2014-2020. Výsledek těchto jednání by určoval celkový rozpočet, který by byl k dispozici pro zemědělskou politiku EU v tomto období. Návrhy, které navazují na předchozí sdělení Komise v listopadu 2010, iniciovaly legislativní postup, které měly dohodnout nové předpisy. Vzhledem k rozsahu EU jako významného hráče na světových zemědělských trzích, změny v zemědělské politice mohly mít potenciálně dopad na ostatní země (Matthews, A., 2011). Evropská komise v návrzích definovala pro budoucí SZP několik cílů. Patří mezi ně udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu, životaschopná produkce potravin a vyvážený územní rozvoj. Zejména pak účinné využívání zdrojů s ohledem na inteligentní, udržitelný a inkluzivní růst zemědělství a venkova (Röder, N., Osterburg, B., Kätsch, S., 2013).

To by umožnilo zemědělství EU uvolnit svůj skrytý potenciál produktivity, zejména v nových členských státech, a přispění k dosažení cílů strategie Evropa 2020. Zaměření podpory výlučně na aktivní zemědělce a odměňování kolektivních služeb, které poskytují společnosti, by zvýšilo efektivitu a účinnost pomoci a dále legitimizoval SZP. Zajištění kontrolovatelnosti navrhovaných opatření spolu s pokračující prací na zjednodušení politiky jsou dalšími základními prvky při dosahování těchto cílů. To vše se musí stát v rámci

omezení rozpočtových zdrojů a s přihlédnutím k vážnému dopadu hospodářské krize na zemědělství (EUROPEAN COMMISSION, 2010).

Hlavní cíle SZP stanovené v Římské smlouvě zůstaly stejné v průběhu let. Nicméně reforma SZP od roku 1990 vedla ke zcela nové struktuře politiky. Řešila problémy týkající se výrobní kapacity zemědělství, rostoucí rozmanitosti zemědělství a venkovských oblastí a jejich postupným rozšiřováním a dále zvětšující se požadavky ze strany občanů EU na životní prostředí, bezpečnost a kvalitu potravin, zdravou výživu, zdraví a pohody zvířat, zdraví rostlin, zachování venkova, biologickou rozmanitost a změnu klimatu. Nástroje pro dosažení cílů se také podstatně změnily. Dnes jsou strukturovány do dvou vzájemně se doplňujících pilířích. První pilíř obsahuje roční přímé platby a tržní opatření, druhý pilíř je zaměřený na víceletá opatření pro rozvoj venkova (EUROPEAN COMMISSION, 2010).

Nová SZP udržuje dva pilíře, ale zvyšuje vazby mezi nimi, a tak nabízí více holistický a integrovaný přístup k podpoře politiky. Konkrétně se zavádí nová architektura přímých plateb - lépe zacílená, spravedlivější a zelenější, vylepšená bezpečnostní síť a posílení rozvoje venkova. V důsledku toho dokáže SZP čelit budoucím výzvám tím, že je účinnější a může přispět k větší konkurenceschopnosti i trvale udržitelného zemědělství v EU (Agricultural Brief on CAP, 2013).

Komise navrhla ukončení dřívějších systémů přímých plateb, které se skládaly z jednotné platby na plochu (SAPS) nebo z jednotné platby na farmu (SPS). Tyto platby byly nahrazeny vícesložkovým systémem přímých plateb, který nově obsahuje základní přímou platbu (bude poskytována pouze aktivním zemědělcům), povinnou složku na ozelenění (greening) a povinnou platbu pro mladé farmáře. Přímé platby v rozpočtu budou přerozděleny mezi členskými státy s cílem zajistit větší rovnost v jednotlivých zemích. Základní platba bude zachována pro všechny zemědělce v EU jako forma přímé podpory příjmů, ale také bude navýšena o další platby. Všechny členské země EU, které doposud využívali systémy plateb SAPS nebo SPS, jsou povinny postupně přejít na uniformní platby na hektar a to nejdéle do roku 2020 (Matthews, A., 2011).

Rozvoj venkova se stal druhým pilířem společné zemědělské politiky EU teprve na konci 90. let prostřednictvím schválení Agendy 2000. Ta mj. ustanovila podmínky pro koncipování komplexní konzistentní politiky rozvoje venkova. Již před vstupem do Evropské unie zde fungoval program SAPARD, mezi jehož hlavní cíle patřila podpora přijímání legislativních opatření týkajících se SZP (CAP) a rozvoje venkova a dále také

řešení prioritních a specifických problémů udržitelného přizpůsobení zemědělského sektoru a venkovských oblastí v kandidátských zemích (Plchová, B. a kol., 2010).

3.1.4. Podpory z I. pilíře Společné zemědělské politiky v novém programovacím období (2014-2020)

Největší pozornost přitahují návrhy Komise, které se vztahovaly k podobě přímých plateb. Částečně proto, že rozpočet na přímé platby je nejdůležitějším prvkem zemědělské politiky EU a představuje 72% výdajů EU na SZP, a jednak proto, že přímé platby hrají významnou roli při podpoře zemědělských příjmů v EU. Základní platba je doplněna řadou dodatečných plateb, které budou financovány v rámci stropu vnitrostátních přímých plateb každého členského státu (Matthews, A., 2011).

Jednotlivé složky přímých plateb:

Jednotná platba na plochu (SAPS) - záměrem tohoto dotačního titulu je podpora zemědělců, kteří obhospodařují minimálně 1 hektar zemědělské půdy. Na této půdě se musí nacházet kultura standardní orná půda, úhor, travní porost, trvalý travní porost, vinice, chmelnice, sad, školka, rychle rostoucí dřeviny, jiná trvalá kultura, zalesněná půda (způsobilá pro SAPS k roku 2008) nebo jiná kultura oprávněná pro dotace. Jednotná platba na plochu zůstává i nadále významnou složkou přímých plateb poskytovaných z rozpočtu Evropské unie, která představuje zhruba 55 % částky určené pro přímé platby (www.szif.cz, 13. 12. 2015, 12:20).

Greening – tato platba je nejdůležitějším prvkem nové SZP a cílem je podpořit zemědělské postupy se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí. V budoucnu bude 30% přímé podpory zemědělců poskytnuta pouze v případě, že dodrží určité zemědělské postupy, které jsou prospěšné pro životní prostředí a klima. Jako základní postupy byly vymezeny: diverzifikace (střídání) plodin, zachování úrovně trvalých travních porostů a zřizování ploch v ekologickém zájmu (Council of the european union, 2013).

Platba pro mladé zemědělce - nová SZP také obsahuje povinný režim podpory ve prospěch mladých zemědělců, kteří začínají podnikat v zemědělství (členské státy mohou využít až 2% z jejich přímých obálek plateb). Cílem podpory je usnadnit založení zemědělského podniku a jeho rozvoj v počátečních letech podnikání (Council of the european union, 2013).

Dobrovolné podpory vázané na produkci – jedná se o podporu citlivých sektorů ve výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka zhruba 3,46 mld. Kč). Finanční

prostředky budou směřovat na brambory určené na výrobu škrobu, chmel, ovoce, zeleninu, konzumní brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny, masná telata, do mléčného sektoru, a na pasené ovce a kozy (www.eagri.cz, 13. 12. 2015, 12:20).

3.2. Program rozvoje venkova v období 2007-2013

Více než polovina evropské krajiny je a po tisíciletí byla zemědělsky obhospodařovaná. Mnoho živočišných druhů a ekosystémů a jejich zachování v Evropě jsou závislé na zemědělském hospodaření a vykazují pokračující pokles. (www.onlinelibrary.wiley.com, 4. 10. 2015, 14:50).

Po přistoupení do Evropské unie byly zpracovány dva programové dokumenty, jejichž základem bylo poskytování podpor v období 2004-2006. Jedním z nich byl Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, jehož cílem bylo podporovat především zvyšování konkurenceschopnosti zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů a zvyšování jejich přidané hodnoty. Dále se zaměřoval na rozvoj lesního a vodního hospodářství a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova a diversifikace zemědělských činností. Druhým dokumentem byl Horizontální plán rozvoje venkova, který sloužil k financování tzv. doprovodných opatření SZP EU. Všechny programy k rozvoji venkova byly v období 2000-2006 financovány jak v České republice, tak i v dalších zemích Evropské unie ze strukturálních fondů EU (Plchová, B. a kol., 2010).

V období 2007-2013 nejsou už podpory rozvoje venkova součástí strukturálních fondů, ale byly vytvořeny speciální nástroje v rámci tzv. politiky rozvoje venkova EU, které jsou financovány v rámci SZP EU. Konkrétně pro rozvoj venkova byl vytvořen speciální fond Evropský fond pro rozvoj venkova. Hlavní programové dokumenty v ČR zahrnují:

- Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013
- Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013

Národní strategický plán rozvoje venkova je zásadní strategický dokument, který vymezuje a rozpracovává priority rozvoje zemědělství a venkova s ohledem na specifika venkovského prostoru a jednotlivých krajů. Program rozvoje venkova je návazný dokument, který rozvádí Národní strategický plán do jednotlivých opatření včetně konkrétních finančních částek (Plchová, B. a kol., 2010).

Základní struktura Programu 2007-2013 měla 4 osy a jejich zaměření bylo následující:

Osa I byla zaměřena na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví a zahrnovala následující opatření:

- modernizace zemědělských podniků
- investice do lesů
- přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- pozemkové úpravy
- další odborné vzdělávání a informační činnosti
- zahájení činnosti mladých zemědělců
- předčasné ukončení zemědělské činnosti
- využívání poradenských služeb

Osa II měla společný cíl zvýšit biologickou rozmanitost, chránit vodu a půdu a zmírnit klimatické změny a patřila sem následující opatření:

- platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)
- platby v rámci oblastí NATURA 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES
- agroenvironmentální opatření
- zalesňování zemědělské půdy
- platby v rámci NATURA 2000 v lesích a Lesnicko-environmentální platby
- obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa

Osa III směřovala ke zkvalitnění života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova a zahrnovala následující opatření:

- diverzifikace činností nezemědělské povahy
- podpora zakládání podniků jejich rozvoje
- podpora cestovního ruchu
- obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
- ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- vzdělávání a informace

Osa IV měla napomoci místním obyvatelům venkovských mikroregionů principem „zdolana-horu“ vypracovat vlastní strategii rozvoje území, ve kterém žijí a podpořit projekty pro jeho rozvoj – metodu LEADER. Osa IV obsahovala opatření:

- místní akční skupina

- realizace místní rozvojové strategie
- realizace projektů spolupráce

(www.eagri.cz, 13. 10. 2015, 16:10).

3.3. Program rozvoje venkova 2014-2020

Dne 26. 5. 2015 schválila Evropská komise finální znění základního programového dokumentu Programu rozvoje venkova ČR na období 2014-2020. Díky Programu rozvoje venkova do českého zemědělství poputuje v příštích letech téměř 3,1 miliardy EUR (více než 84 miliard korun). Z toho bude 2,3 miliardy EUR (63 miliard korun) z unijních zdrojů a 768 milionů EUR (21 miliard korun) z českého rozpočtu (www.eagri.cz, 13. 10. 2015, 16:15).

Hlavním cílem programu je zachování, obnova a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Program bude také podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Podporována bude metoda LEADER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Horizontální prioritou je předávání znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenstvím a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví (www.eagri.cz, 18. 10. 2015, 12:30).

Změny stanovené pro druhý pilíř se vztahují zejména k architektuře tohoto nařízení, a také v některých případech k obsahu. Snad nejvýznamnější z nich je výměna čtyř os, které charakterizují současné PRV, na šest priorit EU pro rozvoj venkova, které se týkají tematického cíle CSF. Patří sem:

1. podpora předávání znalostí a inovací;
2. posílení konkurenceschopnosti;
3. potraviny organizace řetězce a řízení rizik;
4. obnovení, zachování a zlepšení ekosystémů;
5. podpora účinného využívání zdrojů a přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku;
6. podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje venkovských oblastech (www.ieep.eu, 18. 10. 2015, 12:45).

Každá z těchto priorit určuje podrobnější oblasti intervence („oblasti zájmu“). Na základě analýzy potřeb území spadajících pod PRV stanoví členské státy či regiony kvantifikované cíle (v rámci svých programů rozvoje venkova) vycházející z těchto oblastí zájmu. Poté určí, jaká opatření k dosažení těchto cílů použijí a kolik finančních prostředků bude na každé opatření vyčleněno. Jedna část finančních prostředků pochází z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a druhá ze státních, regionálních a někdy i soukromých zdrojů (www.ec.europa.eu, 18. 10. 2015, 12:50).

Vyplacení zemědělských dotací z evropské unie i z českých zdrojů je přímo závislé na evidenci půdy LPIS. Dotace mohou být žadateli vyplaceny pouze na půdu, kterou má na sebe evidovanou v této evidenci. LPIS je tak při samotné administraci a kontrole dotací využíván ve třech fázích: příprava předtištěné žádosti nebo poskytování informativních výpisů pro účely vyplnění žádostí o dotace v rámci agroenvironmentálních opatření, ověření správnosti údajů v žádostech týkajících se zemědělské půdy při softwarové kontrole a příprava fyzických kontrol na místě u vybraných subjektů a následné zanesení výsledků těchto kontrol.

3.4. Vývoj LPIS v České republice

V roce 1999 se Česká republika Evropské Komisi zavázala po vstupu do EU vybudovat nový systém evidence půdy založený na uživatelských vztazích (LPIS - z angl. Land parcel identification systém), neboť takový systém v ČR do té doby chyběl. V letech 2000 až 2002 firma Ekotoxa Opava s.r.o. vytvořila první off-line řešení českého LPIS, do kterého pomocí leteckých snímků byly zakresleny bloky užívané půdy a verifikovány s farmáři. V červnu 2003 nabyla účinnosti novela zákona o zemědělství, která upravila procesní pravidla pro aktualizaci českého LPIS. Off-line řešení LPIS se však ukázalo jako nedostatečné a velmi provozně problematické. Proto Ministerstvo zemědělství na počátku roku 2004 rozhodlo o změně dodavatele technologie řešení a o změně filozofie řešení LPIS (www.lpis.eu, 18. 10. 2015, 13:00).

Požadavky na technologické řešení LPIS

Nové technologické řešení českého LPIS vyvinula v období leden až březen 2004 firma Sitewell s.r.o. Toto řešení respektuje následující požadavky a principy:

- LPIS je postaven na jedinečné centrální databázi

- základní evidenční jednotkou LPIS je farmářský blok, který představuje souvislou plochu zemědělské půdy s jednou kulturou užívanou jedním farmářem.
- aktualizace databáze probíhá on-line v reálném čase
- v jeden časový okamžik může k jednomu území existovat pouze jedna účinná verze dat
- klasifikace bloků vůči geografickým datovým vrstvám musí probíhat automaticky ihned po schválení nové verze bez ručních zásahů
- ke každému bloku je nutné zaznamenávat historii změn - kdykoliv v budoucnosti je nutné rychle vyvolat stav databáze v kterýkoliv den minulosti
- bez vědomí farmáře není možné změnit data o jím užívaných blocích (www. lpis.eu, 20. 10. 2015, 15:40).

Díky novému technologickému řešení bylo možno zavést klasifikaci údajů o farmářském bloku potřebných pro administraci dotací. Klasifikace spočívala v tom, že ke každé nové verzi bloku systém dopočtl ihned po jeho schválení vybrané charakteristiky na základě průniku s jinými geografickými vrstvami. Klasifikované údaje zahrnovaly zejména charakteristiky zjištěné z 3D modelu terénu, dále zařazení do méně příznivých oblastí a vlastnosti nezbytné pro zjištění vhodnosti bloku pro jednotlivá agroenvironmentální opatření. Tím, že údaje vypočítává automaticky systém, došlo k eliminaci rizika výskytu chyb a vysokých nákladů spojených s manuálním dopočtem těchto charakteristik v off-line řešení (www. lpis.eu, 20. 10. 2015, 15:50).

3.5. Přínosy a změny nového řešení LPIS státní správě

Technologické řešení, které spočívalo v uložení dat LPIS na jediném centrálním serveru a jejich aktualizaci přes webovou aplikaci prostřednictvím privátní sítě (VPN) ministerstva zemědělství, přineslo několik pozitivních zásadních přínosů:

- snížily se celkové provozní náklady systému - udržení jediné databáze, není nutné řešit nákladně chyby vzniklé při off-line přenosu dat nebo v důsledku existence kopií dat
- dalším faktorem, výrazně snižující náklady na provoz systému na jedné straně a zvyšující jistotu uživatelů systému na straně druhé, bylo zajištění bezpečnosti dat a ochrany osobních údajů na jediném serveru - to se stalo podstatně jednodušší než při off-line řešení

- potřeba vzniku kopií dat a následné riziko výskytu duplicitních dat bylo eliminováno
- ministerstvo zemědělství není odkázáno na externí zpracovatele dat a může plně ručit za data v systému - plně tím vyhovuje požadavkům zákona o zemědělství a EU
- řešení automatické geografické klasifikace (kategorizace) údajů přímo na straně serveru systému umožnilo eliminovat potřebu zadávání zakázek na opakované externě prováděné přepočty a analýzy a tím zásadně snížilo náklady. Náklady na vytvoření automatických klasifikačních funkcí systému prokázaly jednorocní návratnost této investice
- byl vytvořen optimální nástroj pro monitoring dopadů opatření rozvoje venkova
- byla usnadněna kontrola dodržování pravidel pro dotazy ze strany platební agentury s výrazným zefektivněním kontroly
- všichni uživatelé LPIS ze státní správy a zároveň farmáři mají přístup v reálném čase ke shodným ihned klasifikovaným údajům
- na nezbytné minimum se snížila doba reakce při požadavku na změnu dat nebo požadavku statistických údajů z LPIS - vše je zjistitelné on-line v reálném čase oproti minulosti, kdy docházelo k mnohaměsíčním prodlevám v aktualizaci registru
- LPIS pomáhá českým zemědělcům orientovat se v celém dotačním systému. Díky klasifikaci dat a následné mapové vizualizaci vhodnosti farmářských bloků pro jednotlivé dotační tituly umožňuje zajistit objektivní informovanost zemědělců, o jaké dotační tituly lze žádat na konkrétní bloky
- díky nové generaci českého řešení LPIS bylo možné včas zajistit splnění všech podmínek EU pro administraci dotací v rámci společné zemědělské politiky a přístup k fondům EU již v roce 2004 (www.agris.cz, 20. 10. 2015, 16:10).

Evidenci půdy LPIS je samostatným referenčním registrem a aktualizace dat v tomto registru probíhá nezávisle na procesu administrace žádostí o dotaci platební agenturou. Platební agentura ověřuje údaje o jednotlivých farmářských blocích v žádostech o dotace vůči LPIS. Proto nelze schválit žádost o dotaci na blok, u kterého agentura zjistila, že farmář uvedl údaje v rozporu s údaji v LPIS. V systému ČR také není možné oprávněně žádat na zemědělský pozemek, který by nebyl evidován jako farmářský blok v evidenci půdy. LPIS je také využíván platební agenturou k přípravě a vyhodnocení fyzických kontrol na místě (www.lpis.eu, 6. 12. 2015, 10:00).

3.6. LPIS pro farmáře

LPIS neslouží jen k ověřování údajů v žádostech o dotace platební agenturou, ale slouží také samotným farmářům. Základním cílem je umožnit farmářům získávat v krátkém čase z LPIS kvalitní a srozumitelné údaje o jimi užívaných blocích. Proto mohou na kterémkoliv z 63 regionálních pracovišť Státního intervenčního zemědělského fondu (SZIF) v ČR požádat o informativní výpisy a mapové sestavy. Evidence půdy LPIS nabízí farmářům nejen výpisy a mapy se základními údaji užívaných bloků, ale také výpisy a mapy složitější, které obsahují údaje a symboly zjednodušující farmářovo rozhodování o zapojení do agroenvironmentálních programů. Kromě pomoci při zpracování žádostí o dotace na zemědělskou půdu, poskytuje LPIS farmářům informace o omezení hospodaření z titulu nitrátové směrnice na blocích nebo o provedeném agrochemickém zkoušení půd (www.lpis.eu, 6. 12. 2015, 10:00).

3.7. Změny v evidenci půdy LPIS od roku 2015

K 1. 1. 2015 vešla v účinnost novela zákona o zemědělství, která měla dopad na funkčnost základního zemědělského registru LPIS. Došlo ke změně některých funkcí a k vytvoření nových vrstev:

- 1. půdní blok (PB)** – v roce 2015 vznikla nová vrstva, která určuje souvislou plochu zemědělsky obhospodařované půdy bez ohledu na uživatelské vztahy, zřetelně oddělenou od jiných terénních prvků. Půdní blok se tedy vždy zakresluje podle fyzických hranic v terénu a vymezuje tak maximální území, ve kterém se mohou nacházet další plochy vrstev - *díly půdních bloků* (DPB = zemědělská půda evidovaná na jednotlivé uživatele), *zbytkové plochy* (půda neevidovaná na uživatele, ale budete její užívání moci deklarovat v JŽ bez nároku na dotaci v případě, že na ni nemáte právní důvod), *ekologicky významné prvky* a *plochy v ekologickém zájmu*. Žádná z těchto dalších vrstev se nesmí nacházet mimo území vymezené půdním blokem. Od čísla daného půdního bloku jsou odvozena čísla všech těchto dalších ploch. Pod vrstvou PB může existovat více dílů půdních bloků (DPB) a to i různých uživatelů (SZIF, 2015).

Obrázek č. 1 – Příklad PB, pod nímž se nachází jeden DPB

Obrázek č. 2 – Příklad PB, pod nímž se nachází více DPB různých uživatelů

Podle charakteru plochy se PB dělí do čtyř kategorií:

- a) ***zemědělsky obhospodařovaná půda*** – jedná se o souvislou plochu zemědělsky obhospodařované půdy zřetelně oddělená lesním porostem, zpevněnou cestou, pozemní komunikací, vodním útvarem povrchových vod nebo trvale zemědělsky neobhospodařovanou půdou
- b) ***vodní plocha*** - souvislá vodní plocha využívaná pro účely chovu ryb, vodních živočichů a pěstování rostlin ve vodním útvaru povrchových vod, pro účely provozování rybníkářství podle jiného právního předpisu
- c) ***zalesněná půda*** - souvislá plocha zalesněné půdy, která byla v evidenci půdy vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou stanovenou nařízením vlády podle § 3i
- d) ***ekologicky významný prvek*** - za půdní blok se považuje také ekologicky významný prvek, který není součástí půdního bloku a současně bezprostředně přiléhá k zemědělsky obhospodařované půdě evidované jako půdní blok dle odstavce 9, §3a zákona o zemědělství (www.eagri.cz, 6. 12. 2015, 19:45).

Další vlastnosti PB:

- PB má na základě centroidu definovanou svoji místní příslušnost, kterou převezmou i všechny díly půdního bloku nacházející se uvnitř tohoto půdního bloku. Centroid je umístěn v těžišti polygonu PB, pouze v případě, že by se vzhledem ke geometrii zákresu ocitl mimo PB, bude automaticky převeden do plochy polygonu, k němuž je vydefinován
- při rozdělení PB na nové menší bloky (např. z důvodu rozdělení novou komunikací) přebírají nové půdní bloky kmenové číslo původního a za pomlčkou se přiřadí na nových PB vyšší číslo v řadě
- v případě slučování dvou půdních bloků s rozdílným kmenovým číslem je nejdůležitější zásadou informovat o zamýšleném kroku nadřízené metodické pracoviště a spolu s pracovníky tohoto pracoviště konzultovat otázku, zda je zamýšlený krok metodicky správný a nezbytný. OPŽL vytvoří návrh na sloučení PB a zašle k prověření na nadřízené metodické pracoviště
- půdní bloky se zakreslují z moci úřední bez jakéhokoli oficiálního řízení
- aktualizace PB může být vyvolána i procesem aktualizace DPB (SZIF, 2015).

2. **Změna identifikace dílů půdních bloků (DPB)** - k 1. lednu 2015 došlo přibližně na 1/4 všech dílů půdních bloků ke změně zkráceného kódů. U malého množství DPB nastala i změna ve čtverci, kterým je DPB identifikován. Původní kódy dílů půdních bloků se dají zjistit u konkrétního uživatele v tiscích č. 1 (www.eagri.cz, 18. 12. 2015, 17:30).
3. **Převod agendy LPIS na Státní zemědělský intervenční fond** – od roku 2015 přešla agenda související s evidencí půdy z Ministerstva zemědělství na Státní zemědělský intervenční fond. K žádné změně v dislokaci pracovišť nedochází a služby jsou poskytovány na stejných pracovištích jako nyní (www.eagri.cz, 18. 12. 2015, 17:35).
4. **Rozšíření typů kultur** - od 1. 1. 2015 jsou rozšířené druhy kultur o nové. Druhy zemědělské kultury nejsou po novu stanoveny přímo zákonem o zemědělství, ale prováděcím NV LPIS. Důvodem je rychlejší reakce na časté změny vyplývající z evropských předpisů a také převážně technický charakter ustanovení. Rozdělení druhů kultury podle NV LPIS (vč. zkratky v LPIS):

a) orná půda

- standardní orná půda (R) - definovaná v § 3 odst. 2 NV LPIS: *„standardní ornou půdou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda, na které se za účelem produkce plodin pěstují v pravidelném sledu zemědělské plodiny nebo pod skleníky, pod pevným anebo přenosným krytem, a která není travním porostem podle odstavce 3“* (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).
- travní porost (G) - definována v § 3 odst. 3 NV LPIS: *„travním porostem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda využívaná k pěstování trav nebo jiných pícnin podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky na přírodních plochách nebo uměle vytvořených plochách, která je zahrnuta do střídání plodin uživatele půdy na dobu kratší než 5 let“* (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).
- úhor (U) - definována v § 3 odst. 4 NV LPIS: *„úhorem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda ležící ladem nepřetržitě po dobu nejvýše 3 let, včetně ploch vyňatých z produkce v souladu*

s požadavky stanovenými v přímo použitelném předpise Evropské unie, která byla předtím nejméně po dobu 1 roku vedena v evidenci půdy s kulturou standardní orná půda, chmelnice, vinice, ovocný sad, rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích, jiná trvalá kultura nebo jiná kultura. Úhor vzniklý přírodním osemeněním nebo výsevem travin, jetelovin nebo jejich směsí, je minimálně jedenkrát ročně sečen, mulčován nebo pasen, včetně sečení nedopasků, a to v době od 1. června do 31. srpna kalendářního roku. Pokud je úhor bez porostu, je udržován mechanickou kultivací nebo chemickými prostředky“ (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).

b) trvalý travní porost (T) - definována v § 3 odst. 5 NV LPIS: *„trvalým travním porostem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda využívaná v souladu s definicí trvalého travního porostu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky“* (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).

c) trvalá kultura – definuje Nařízení EU 1307/2014 v čl. 4 odst. 1v písm. g): *„trvalými kulturami" kultury jiné než trvalé travní porosty a stálé pastviny, které nejsou pěstované systémem střídání plodin, jsou na dané půdě pěstovány nejméně pět let a poskytují opakované sklizně, včetně školek a rychle rostoucích dřevin pěstovaných ve výmladkových plantážích“*. Dalším důležitým znakem kromě trvání nebo potenciálu trvání aspoň 5 let, je poskytování opakované sklizně. Patří sem:

- **vinice (V)** - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 6. *„vinicí se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, která je rovnoměrně a souvisle osázena keři vinné révy, a opatřena opěrným zařízením, které musí být nainstalováno nejpozději do 2 let od výsadby. Do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat šířku jednoho meziřadí podél řad po obou stranách vinice v nejvyšší započítatelné šířce 3 metrů, 8 metrů na začátku a na konci řad a netvoří součást cesty, přičemž osázená plocha vinice je stanovena podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího*

prováděcí pravidla společné organizace trhu s vínem“ (Metodický pokyn č. 6/2015/L/CEN_RO).

- *chmelnice (C) - je definována v NV LPIS, v § 3 odst. 7: „chmelnicí se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, která je opatřena opěrným zařízením pro pěstování chmele a na které se pěstuje chmel. Plochou této zemědělsky obhospodařované půdy se rozumí plocha ohraničená vnějšími kotvicemi dráty nosných sloupů, pokud se na této vnější hranici nacházejí chmelové rostliny, přidá se na každou stranu pozemku dodatečný pruh půdy o šíři rovnající se průměrné šíři meziřadí na tomto pozemku, a tvoří součást cesty. Do plochy chmelnice se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 8 m na začátku a na konci řad a tvoří součást cesty“ (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).*
- *ovocný sad (S) - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 8: „ovocným sadem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, která je rovnoměrně a souvisle osázena ovocnými stromy o minimální hustotě 100 životaschopných jedinců na 1 hektar DPB, nebo ovocnými keři o minimální hustotě 800 životaschopných jedinců na 1 hektar DPB. Jako ovocné stromy nelze uznat podnože nebo množitelské porosty. Do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 12 metrů na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započitatelné šířce 8 metrů, podél řad po obou stranách ovocného sadu a tvoří součást cesty. Maximální přípustná šíře meziřadí je u ovocných stromů 12 metrů, u ovocných keřů 5 metrů“ (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).*
- *školka (K) – v nařízení EU 1307/2013 je školka definována v čl. 4 odst. 1 písm. j)., kdy „školkami se rozumí plochy s mladými dřevinami pěstovanými ve volné krajině za účelem pozdějšího přesazení:
- révové a podnožové školky,
- ovocnářské školky a školky bobulovin,*

- školky okrasných rostlin,
- komerční lesní školky, s výjimkou lesních školek v lesích pro vlastní potřeby zemědělského podniku,
- školky stromů a keřů pro přesazení do zahrad, parků, podél silnic a na nábřežích (např. rostliny pro živé ploty, keře růží a jiné okrasné keře, okrasné jehličnany), ve všech případech včetně jejich semen a semenáčků“ (Metodický pokyn č. 6/2015/L/CEN_RO).

- rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích (D) - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 10: „rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, která je rovnoměrně a souvisle osázená dřevinami, a to v minimálním počtu 1 000 životaschopných jedinců na 1 hektar DPB. Do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 12 metrů na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započitatelné šířce 8 metrů, podél řad po obou stranách rychle rostoucích dřevin pěstovaných ve výmladkových plantážích a netvoří součást cesty“ (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).
- jiná trvalá kultura (J) - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 11: „jinou trvalou kulturou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s jinou trvalou kulturou, která není uvedena v odstavcích 6 až 10“. Jedná se např. o ovocné aleje nebo o plochu osázenou chmelem, na které není trvale umístěná konstrukce chmelnice (Metodický pokyn č. 6/2015/L/CEN_RO).

d) ostatní kultura

- zalesněná půda (L) - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 12: „zalesněnou půdou se rozumí lesnický obhospodařovaná půda, na které se pěstují dřeviny určené k plnění funkcí lesa a která byla v evidenci půdy před jejím zalesněním vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou podle NV LPIS § 3 odstavců 1 až 11 a 15. Do plochy této lesnický obhospodařované půdy

se započítávají i neosázené plochy do šířky 4 metrů včetně, sloužící zejména jako rozčleňovací průseky nebo nezpevněné lesní cesty“ (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).

- rybník (B) - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 13: *„rybníkem se rozumí vodní dílo k chovu ryb, vodního ptactva, vodních živočichů a pěstování vodních rostlin, určené k provozování rybníkářství podle vodního zákona a zákona o rybářství. Pro účely evidence půdy se za hranice rybníka považuje obvod vodní plochy stanovený ve výši jeho provozní hladiny“.* Díly půdních bloků s touto kulturou nejsou způsobilé pro platbu na plochu (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).
- mimoprodukční plocha (M) - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 14: *„mimoprodukční plochou se rozumí plocha ekologicky významného prvku, který tvoří celou plochu samostatného půdního bloku a není součástí jiného půdního bloku podle § 3a odst. 9 zákona o zemědělství“ (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).*
- jiná kultura (O) - definována v NV LPIS, v § 3 odst. 15: *„jinou kulturou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s kulturou neuvedenou v odstavcích 1 až 14“.* Jako jiná kultura (O) lze evidovat DPB, na kterých se nacházejí plochy kontejneroven. Tyto kontejnerovny se musejí nacházet na zemědělské půdě a plocha kontejneroven nesmí být zpevněná (betonová, šterkem apod.) (Metodický pokyn č. 6/2015/L/CEN_RO).

5. Zbytkové plochy - zbytková plocha půdního bloku je samostatná část půdního bloku, která není součástí žádného DPB. Pokud je její plocha větší než 100m² je jí systémem přidělen identifikátor zbytkové plochy. Programem je automaticky generována dopočtem, je u ní evidována výměra, ale neeviduje se její uživatel ani druh zemědělské kultury. Z pohledu číslování zbytkové plochy půdního bloku jde o nestabilní prvek v čase, nicméně má svou historizaci. Důvodem evidence zbytkové plochy je možnost deklarace veškeré zemědělsky obhospodařované půdy žadatelem v jednotné žádosti, nelze však na tuto plochu brát dotace (SZIF, 2015).

3.8. Díl půdního bloku (DPB)

Dle definice zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství představuje díl půdního bloku souvislou plochu půdy o minimální výměře 0,01 ha, jejíž hranice lze identifikovat v terénu. Právnická nebo fyzická osoba (dále jen “uživatel”) na této ploše vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělskou činnost a je zde pěstován jeden druh zemědělské kultury stanovené podle § 3i, popř. se zde nachází ekologicky významný prvek podle § 3aa odst. 4 (zákon č.252/1997 SB.).

Evidované údaje u dílu půdního bloku

Zákon o zemědělství definuje základní údaje, které se povinně evidují u každého DPB. Další údaje, které je nutné evidovat zejména pro administraci různých dotačních opatření, jsou stanoveny v NV LPIS č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užívatelských vztahů nebo vyplývají ze souvisejících právních předpisů.

U dílu půdního bloku se eviduje:

- **příslušnost k půdnímu bloku** - DPB jsou součástí půdního bloku a nemohou existovat mimo území definované půdním blokem, ani jakoukoli svou částí nesmí přesahovat hranice PB
- **identifikační číslo dílu půdního bloku** - je odvozeno z kmenového čísla půdního bloku, jehož předmětný díl je součástí; lomítko a pořadová čísla 1 až 999 jsou přidělována automaticky systémem LPIS vzestupně a nesmí se opakovat
- **výměra dílu půdního bloku**
- **výměra způsobilé plochy**, stanoví-li tak přímo použitelný předpis Evropské unie,
- **výměra jednotlivých druhů ekologicky významných prvků**, které jsou součástí tohoto dílu půdního bloku,
- **uživatel DPB** - u každého DPB musí být ze zákona evidován uživatel, uživatelem je fyzická nebo právnická osoba, která vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělskou činnost na konkrétním DPB
- **druh zemědělské kultury podle kritérií uvedených v § 3i ZoZ**
- **obhospodařování v rámci ekologického zemědělství, nebo v etapě přechodného období v rámci ekologického zemědělství**

- *další údaje stanovené nařízením vlády*, popřípadě přímo použitelným předpisem Evropské unie (Metodický pokyn č. 6/2015/L/CEN_RO).

Nařízení vlády č. 307/2014 Sb. vymezuje další údaje, které mohou být u DPB v LPIS uvedeny. Tyto údaje informují uživatele nejen o vhodném hospodaření na daném DPB (např. erozní ohroženost), ale také o možnosti zařazení do určitých dotačních titulů (např. výskyt stanovišť modráska). Mezi jednotlivé údaje patří:

- zařazení do ochranného pásma vodního zdroje podle vodního zákona,
- zařazení do zvláště chráněného území podle zákona o ochraně přírody a krajiny,
- existence odvodňovacího systému,
- zařazení do katastrálního území podle zákona o katastru nemovitostí,
- zařazení do horské oblasti, oblasti s jinými znevýhodněními a oblasti Natura 2000 podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- zařazení do zranitelné oblasti nebo jiných omezení podle nařízení vlády o stanovení zranitelných oblastí a o akčním programu,
- zařazení do oblasti splňující příslušný cíl strukturální pomoci Evropské unie v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím obecná ustanovení o strukturálních fondech,
- výskyt ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality podle zákona o ochraně přírody a krajiny,
- výskyt hnízdní lokality chřástala polního a bahňáků na trvalých travních porostech nebo čejky chocholaté na orné půdě podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- výskyt podmáčené nebo rašelinné louky podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- pěstování geneticky modifikované odrůdy podle zákona o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty,
- výsledky agrochemického zkoušení zemědělských půd podle zákona o hnojivech,
- výskyt cenných stanovišť lučních společenstev podle zákona o ochraně přírody a krajiny a podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- výše provozní hladiny u druhu zemědělské kultury rybník,

- zařazení do území určeného k řízeným rozlivům povodní podle vodního zákona,
- výměra osázené plochy vinice u druhu zemědělské kultury vinice podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího prováděcí pravidla společné organizace trhu s vínem,
- míra erozní ohroženosti zemědělské půdy,
- počet životaschopných jedinců na 1 ha u druhu zemědělské kultury ovocný sad podle zákona o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském,
- výskyt stanovišť modráska podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- vhodnost k zalesnění podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- vhodnost k zatravnění orné půdy nebo existenci drah soustředěného odtoku vody podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- vymezení environmentálně citlivých trvalých travních porostů, které jsou vyloučeny z možnosti přeměny na druh zemědělské kultury uvedený v § 3 NV 307/2014 odst. 1 písmena a), c) nebo d), nebo
- obnova trvalého travního porostu podle § 3j ZoZ

Výměra DPB je způsobilá k výplatě dotací, proto musí být zakreslena pouze zemědělsky obhospodařovaná plocha (Nařízení vlády č. 307/2014 Sb.).

3.8.1. Užívání a identifikovatelnost hranice dílu půdního bloku

Každý uživatel evidovaného DPB vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělskou činnost. Nově musí být také v terénu identifikovatelnost hranice, tato povinnost v předchozí právní úpravě nebyl.

Pravidla identifikovatelnosti hranic:

1. pokud jsou hranice pozemku identifikovatelné na aktuální ortofotomapě, má se za identifikovatelný i v terénu.
2. pokud hranice pozemku nejsou identifikovatelné na aktuální ortofotomapě, musí žadatel zajistit jejich identifikovatelnost na základě níže popsaných pravidel.

Pravidla identifikovatelnosti:

- A) hranice DPB je identifikovatelná tehdy, pokud je zároveň i hranicí PB:

- přirozené hranice PB podle zákona o zemědělství § 3a odst. 9.

B) příklady identifikovatelné hranice DPB uvnitř PB:

- vzájemně sousedící DPB jsou oseté jinou plodinou
- osev (výsadba) na vzájemně sousedících DPB byl proveden různým směrem,
- sklizeň proběhla zjevně v odlišných termínech,
- DPB jsou odděleny oplocením,
- DPB jsou sečeny v jiných termínech (odlišná výška travního porostu),
- označení prvního a posledního sloupku řady keřů révy vinné, stromu v sadu či řady konstrukce chmelnice
- hranice DPB jsou vyznačeny rozorem, mezníky, kůly apod.,
- případně jiné situace, kdy je zjevné, že sousedící DPB nejsou obhospodařovány jako celek (Metodický pokyn č. 1/2015/L/CEN_RO).

Obrázek č. 3 – špatná identifikace hranic DPB stejné kultury u dvou uživatelů

4. Materiál a metody

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit schopnost vybraného zemědělského subjektu orientovat se a pracovat s novou verzí evidence půdy LPIS a dále zhodnotit v jaké míře je subjekt schopen připravit si podklady a poté vytvořit za pomoci LPIS a Portálu farmáře žádost o zemědělské dotace. K získání praktických informací o aplikaci LPIS jsem navázala spolupráci s SZIF a podnikateli využívajícími tuto aplikaci k vypracování žádostí o dotace a k dalším náležitostem souvisejících s jejich podnikáním na půdě. Konkrétně jsem oslovila zemědělský subjekt Havlíčkova Borová, zemědělská a.s., hospodařící v okrese Havlíčkův Brod s žádostí o přístup k jejich datům v LPIS.

Dále byla provedena statistika podaných Jednotných žádostí za rok 2015 v okrese Havlíčkův Brod. Bylo posuzováno, kolik zemědělských subjektů si žádost o zemědělské dotace dokázalo připravit a podat samo, kolik subjektů využilo služeb zemědělských poradců nebo služeb pracovníků Státního zemědělského intervenčního fondu, Oddělení příjmu žádostí a LPIS (OPŽL) a na jaká opatření zemědělci žádali. Tato data byla získaná od pracovníků OPŽL.

5. Výsledky

5.1. Analýza využívání LPIS zemědělským podnikem Havlíčkova Borová zemědělská a.s.

Zemědělský podnik Havlíčkova Borová, zemědělská a.s., nacházející se v okrese Havlíčkův Brod, hospodaří celkově na 1 486,84 ha. Z toho 1 191,02 ha je orná půda, 1,46 ha travní porost na orné půdě a 293,39 ha trvalý travní porost.

Předmět podnikání subjektu:

- zemědělství včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 a 3 živnostenského zákona
- zámečnictví nástrojářství
- truhlářství, podlahářství
- zednictví
- silniční nákladní doprava
- opravy silničních vozidel
- činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence
- silniční osobní doprava
- montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny

Podmínky pro hospodaření:

Poloha:

Firma Havlíčkova Borová zem. a.s. se má sídlo v obci Havlíčkova Borová, která se nachází v pomezí krajiny Českomoravské vrchoviny na táhlém kuželovitém svahu, jehož vrchol je 637 m n. m. Severovýchodně od obce se nalézají rozsáhlé lesy Ranského masivu, spadajícího do CHKO Žďárské vrchy, národní přírodní rezervace Ransko a přírodní lokalita Borovská jezírka, která vznikla v místech bývalé těžby železné rudy.

Charakter podmínek pro hospodaření:

Půdní typy - nejrozšířenějším půdním typem jsou hnědé půdy (kambizemě). Vznikly převážně na zvětralinách žul a rul ve výškách od 400 do 600 m. n. m. Tyto půdy jsou spíše mělčí s vyšším obsahem skeletu, vhodné pro pěstování méně náročných obilovin, řepky a brambor.

Půdní druhy - z půdních druhů převažují lehké a středně těžké půdy, které ve vyšších polohách obsahují větší množství skeletu. Nejvíce jsou zastoupeny hlinitopísčité, písčitohlinité a hlinité půdy.

Výměra zem. půdy ve zranitelných oblastech v okrese Havlíčkův Brod:

Celková výměra	57 149,96 ha
- orná půda	43 876,97 ha
- travní porosty	12 683,84 ha
- ostatní	589,15 ha

Klimatologické informace - roční průměry:

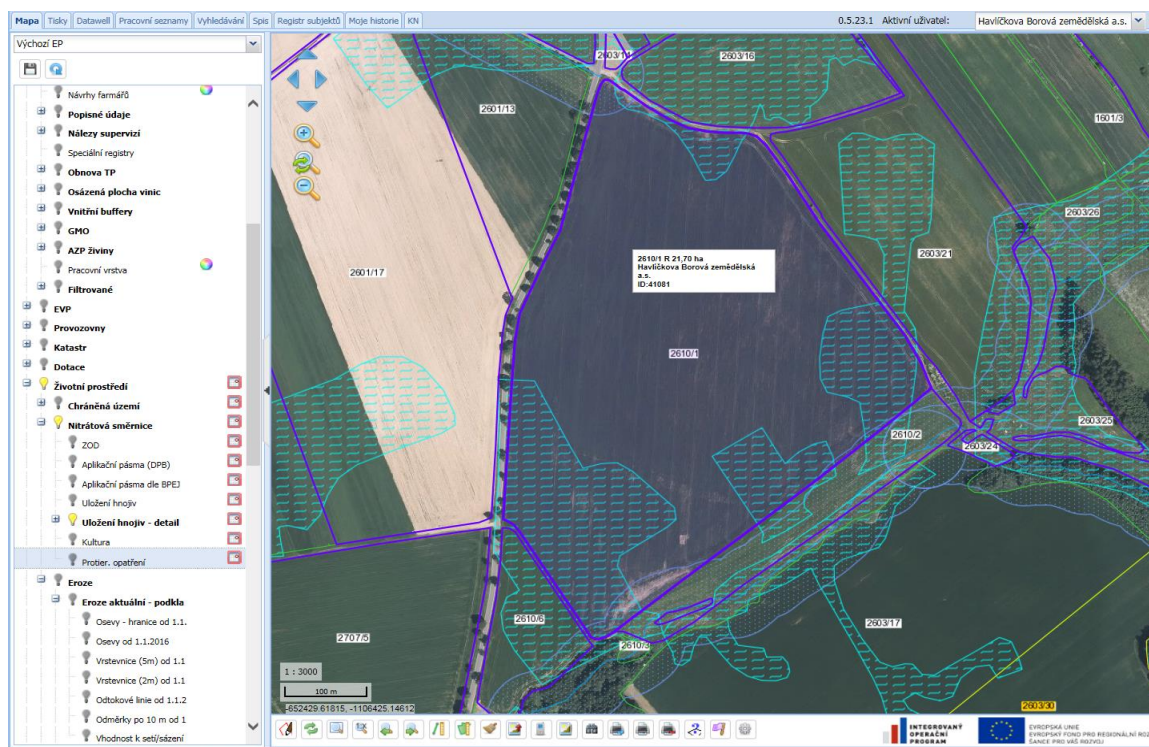
teplota vzduchu:	6,8 C°
úhrn srážek:	692,0 mm
sluneční svit:	1613,0 hod

Na práci s evidencí půdy LPIS má podnik vyčleněného člověka, jehož pracovní náplní je právě práce s tímto programem. Pomáhá mu agronom podniku, který zadává do evidence půdy k jednotlivým DPB plodiny. Aby mohl subjekt v evidenci půdy pracovat, musí mít jedinečný přístup přes Portál farmáře. Tento přístup získají žadatelé na příslušném OPŽL, kde jim pracovníci na základě žádosti vygenerují uživatelské jméno a heslo. Dle získaných informací využívá společnost evidenci půdy převážně ke sledování hranic dílů půdních bloků (DPB), které Havlíčkova Borová obhospodařuje. Právě přesnost zákresu hranic DPB je jeden z hlavních podnětů pro získání zemědělských dotací. Také v LPIS sledují erozní ohroženost bloků, kdy orná půda, kterou podnik obhospodařuje má zařazení těchto kódů:

- **A1** – na půdním bloku se nevyskytuje žádná plocha silně ani mírně erozně ohrožené půdy a není uplatňováno z hlediska eroze žádné opatření
- **B2** – na části půdního bloku se vyskytuje plocha mírně erozně ohrožené půdy, a proto musí být na takto označené ploše pěstovány plodiny tak, aby byly splněny následující podmínky – širokořádkové plodiny kukuřice, brambory, řepa, bob setý, čirok a slunečnice budou zakládány pouze s využitím půdoochranných technologií
- **A2B2** – na části půdního bloku se vyskytuje plocha silně erozně ohrožené půdy a na části plocha mírně erozně ohrožené půdy, a proto musí být pěstovány plodiny tak, aby byly splněny následující podmínky:
 - a) na plochách se silně erozně ohroženou půdou

- nesmí být pěstovány širokořádkové plodiny kukuřice, brambory, řepa, bob setý, čirok a slunečnice
 - porosty obilnin a řepky olejné budou zakládány s využitím půdoochranných technologií, zejména setí do mulče nebo bezorebné setí (v případě obilnin nemusí být dodržena podmínka půdoochranných technologií při zakládání porostů pouze v případě, že budou pěstovány s podsevem jetelovin)
- b) na plochách s mírně erozně ohroženou půdou
- širokořádkové plodiny kukuřice, brambory, řepa, bob setý, čirok a slunečnice budou zakládány pouze s využitím půdoochranných technologií

Velkou pomoc LPIS poskytuje také ve sledování vlastníků jednotlivých parcel. Problém je ovšem v pozdní aktualizaci katastru nemovitostí a špatném vyhledávání vlastníku parcel ve zjednodušené evidenci. Pověřený pracovník sleduje taktéž zranitelné oblasti nitrátové směrnice, které vymezují uložení hnojiv na pozemcích. Údaje zjistí nejen v mapovém podkladu, kdy si v levé části stromečku rozklikne příslušné omezení, ale lze si tato omezení také vytisknout v informativních tiscích. Poznatky ohledně jednotlivých omezení poté sděluje agronomovi, který dané informace uvádí do praxe.

Obrázek č. 4 – ukázka nitrátové směrnice (uložení hnojiv) v mapových podkladech

LPIS: Informativní výpis z evidence půdy dle uživatelských vztahů

Druh výpisu: Nitrátová směrnice souhrn - od 1.10.2014
MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vyhotovil: Koniariková Kateřina
08.03.2016 14:14

Platnost výpisu: 8.3.2016

Evidované údaje o uživateli:

Registrační číslo:	41081
Obchodní jméno:	Havličkova Borová zemědělská a.s.
Příjmení a jméno:	
Adresa:	Havličkova Borová, Havličkova Borová, Píčovská, 162
Jednotný identifikátor pro dotace:	100006352
IČ:	25252267

Ve výpisu „Nitrátová směrnice - souhrn“ jsou uvedeny pouze základní informace ohledně plnění opatření Nitrátové směrnice a výměru DPB v ZOD. Podrobnější informace o plnění opatření Nitrátová směrnice zjistíte ve výpisu „Nitrátová směrnice – podrobně“.

Protože zemědělský podnik hospodaří v ZOD, je omezeno celkové množství dusíku použitého v organických, organominerálních hnojivech a statkových hnojivech v průměru ročně na zemědělské pozemky vhodné ke hnojení, a to maximálně do výše 170 kg N/ha v průměru na tyto zemědělské pozemky.

Evidované údaje o DPB:

Poř. č.	Čtverec	Kód DPB	Katastrální území	Kul.	Vým. [ha]	ZOD	AEO EAFRD	Klim. region	Aplik. pásmo	Prům. sklon.[°]	Ohrožení erozí*	Voda < 25m	Výskyt meliorace	Uložení stat. hnoj.*
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	650-1090	0901/1	Zdírec nad Doubravou	T	4,22	ne	ne	6-9	-	0,97	A1	ano	ano	Q6
2.	650-1090	0902/1	Zdírec nad Doubravou	T	4,52	ne	ne	6-9	-	0,79	A1	ano	ano	Q7
3.	650-1090	0904/2	Zdírec nad Doubravou	T	4,64	ne	ne	6-9	-	1,42	A1	ano	ano	Q6
4.	650-1090	1901	Staré Ransko	T	1,10	ne	ne	6-9	-	2,86	A1	ne	ano	Q7
5.	650-1090	1903/2	Bílek	T	0,41	ne	ne	6-9	-	1,93	A1	ne	ano	Q6
6.	650-1100	0001/2	Zdírec nad Doubravou	T	1,50	ne	ne	6-9	-	1,38	A1	ano	ne	Q6
7.	650-1100	0002	Zdírec nad Doubravou	T	0,85	ne	ne	6-9	-	1,49	A1	ano	ne	Q6
8.	650-1100	0301/1	Havličkova Borová	T	0,68	ano	ne	6-9	-	5,76	A1	ano	ne	Q5
9.	650-1100	0301/4	Havličkova Borová	T	0,17	ano	ne	6-9	-	3,55	A1	ne	ne	Q1
10.	650-1100	0301/5	Havličkova Borová	T	0,73	ano	ne	6-9	-	6,18	A1	ano	ne	Q5
11.	650-1100	0404	Havličkova Borová	T	1,25	ano	ne	6-9	-	6,61	A1	ne	ne	Q1
12.	650-1100	0601/3	Havličkova Borová	T	11,90	ano	ne	6-9	-	1,78	A1	ne	ano	Q4
13.	650-1100	0601/5	Havličkova Borová	T	0,12	ano	ne	6-9	-	1,81	A1	ne	ne	Q1
14.	650-1100	1001/1	Staré Ransko	T	1,09	ne	ne	6-9	-	1,52	A1	ne	ne	Q1
15.	650-1100	1002	Staré Ransko	T	3,59	ne	ne	6-9	-	2,81	A1	ne	ano	Q7
16.	650-1100	1003/2	Bílek	T	0,25	ne	ne	6-9	-	2,07	A1	ne	ano	Q1

Obrázek č. 5 – ukázka informativního tisku (nitrátová směrnice)

Pro evidenci hnojení a evidenci použitých přípravků na ochranu rostlin využívá Havličkova Borová zem. a.s. speciální program Agronom od firmy AG info Jičín. Již zmíněný pověřený pracovník společnosti, který má na starosti i evidenci půdy LPIS, vede v tomto programu také evidenci osiva a sadby a také evidenci sklizně. Jednotlivé termíny setí, sklizně, hnojení nebo postřiků sděluje pracovníkovi agronom, který je poté zadává do programu. Tento program má přímou návaznost na evidenci půdy LPIS. Pokud provede uživatel v evidenci půdy změnu, ať už se jedná o úpravu hranic nebo změnu kultury, musí provést aktualizaci programu. Jen tak se mu dané změny v Agronomu projeví. V programu si může společnost také najít omezení k jednotlivým DPB, např. nitrátová směrnice, erozní ohroženost nebo Agroenvironmentálně-klimatických opatření (AEKO). I tyto informace mají návaznost na LPIS, proto se musí program Agronom pravidelně aktualizovat, aby se načetli aktuální nastavení z evidence půdy.

1203	8 Kostečný	650-1100	1203	8	3,39	P	41081		2.1.2015		N	0	
1301	12 Letiště	650-1100	1301	1	12,13	R	41081	1	5.3.2014		N	3a	

Datum	Hosp. rok	Datum zapravení	Hnojivo	Název přípravku	Plodina	Název plodiny	Odrůda	Název odrůdy	Výměra	m ² /ha	Množství	Kč / m ²	Kč
4.9.2014	2015	4.9.2014	125	Digestát-2014	103	ječmen oz.			12,11	20	242,2 t	300	72660
7.3.2015	2015	7.3.2015	54	Ledek amonný s dolo	103	ječmen oz.			12,11	0,1502	1,8195 t	7200	13100,4
26.3.2015	2015	26.3.2015	54	Ledek amonný s dolo	103	ječmen oz.			12,11	0,2003	2,426 t	7200	17467,2
4.5.2015	2015	4.5.2015	135	Digestát 2015	181	kukuřice sil.			12,11	20	242,2 t	300	72660
11.5.2015	2015	11.5.2015	1	hnoj skotu (23%)	181	kukuřice sil.			12,13	25	303,25 t	220	66715
13.5.2015	2015	13.5.2015	131	Amofos NP 12-52	181	kukuřice sil.			12,11	165,9785	2010 kg	13,4	26934
13.5.2015	2015	13.5.2015	132	Močovina 46% N gra	181	kukuřice sil.			12,11	276,9359	3353,6935 kg	9,85	33033,9

Obrázek č. 6 – evidence hnojení v programu Agronom

Bluk	Název dílu bloku	Čtverec	Hon1	Hon2	Výměra	Kultura	Uživatel	Středisko	Datum vzniku	Datum zán.	V jednání	Klimat.reg.	Apt.pá	Deficit.půda	Sklon	važitost
0601	3 Amerika	650-1100	0601	3	11,90	P	41081		27.1.2015		N		0		1	2,1
0601	5 Amerika	650-1100	0601	5	0,12	P	41081		2.1.2015		N		0		0	1
0901	1 Ždírečské louky	650-1090	0901		4,22	P	41081		3.4.2013		N		0		0	1
0902	1 Ždírečské louky	650-1090	0902	1	1,20	T	41081		17.4.2014		N		0		0	0,7
0902	2 Ždírečské louky	650-1090	0902	2	3,32	P	41081		2.1.2015		N		0		0	1
0904	2 Ždírečské louky	650-1090	0904	2	4,64	P	41081		2.1.2015		N		0		0	0,6
1001	1 Ranecké louky	650-1100	1001		1,09	P	41081		1.3.2015		N		0		1	1,3
1002	Ranecké louky	650-1100	1002		3,59	P	41081		1.3.2015		N		0		1	2,7
1003	3 Ranecké louky	650-1100	1003	2	0,25	P	41081		3.4.2013		N		0		1	2,4
1101	1 Pelikánovo	650-1100	1101	1	0,39	P	41081		15.3.2015		N		0		0	1
1102	Za Bílkem	650-1100	1102		5,31	R	41081		13.4.2013		N		0		1	1,5
1201	12 Pole mezi lesy	650-1100	1201	6	5,17	R	41081		11.2.2015		N		3a		2	3,9
1201	5 Vepřovské louky	650-1100	1201	4	0,49	P	41081		1.3.2015		N		0		2	4,7
1201	7 Vepřovské louky	650-1100	1201	7	0,37	P	41081		15.1.2015		N		0		2	5,7
1201	8 Louka mezi lesy	650-1100	1201	8	0,11	P	41081		15.1.2015		N		0		2	3,4
1201	9 Vepřovské louky	650-1100	1201	9	0,23	P	41081		15.1.2015		N		0		2	4,9
1203	8 Kostečný	650-1100	1203	8	3,39	P	41081		2.1.2015		N		0		2	4,4
1301	12 Letiště	650-1100	1301	1	12,13	R	41081	1	5.3.2014		N		3a		2	4,9

Datum osevu	Ukončení pl.	Hosp. rok	Plodina	Název plodiny	Odrůda	Název odrůdy	Výměra	m ² /ha	Množství	m ²	Kč / m ²	Kč	Předplodina	Předpl. název
8.9.2014	30.4.2015	2015	103	ječmen oz.			12,13		q				191	jetel červený
11.5.2015	1.10.2015	2015	181	kukuřice sil.			12,13		vj				191	jetel červený

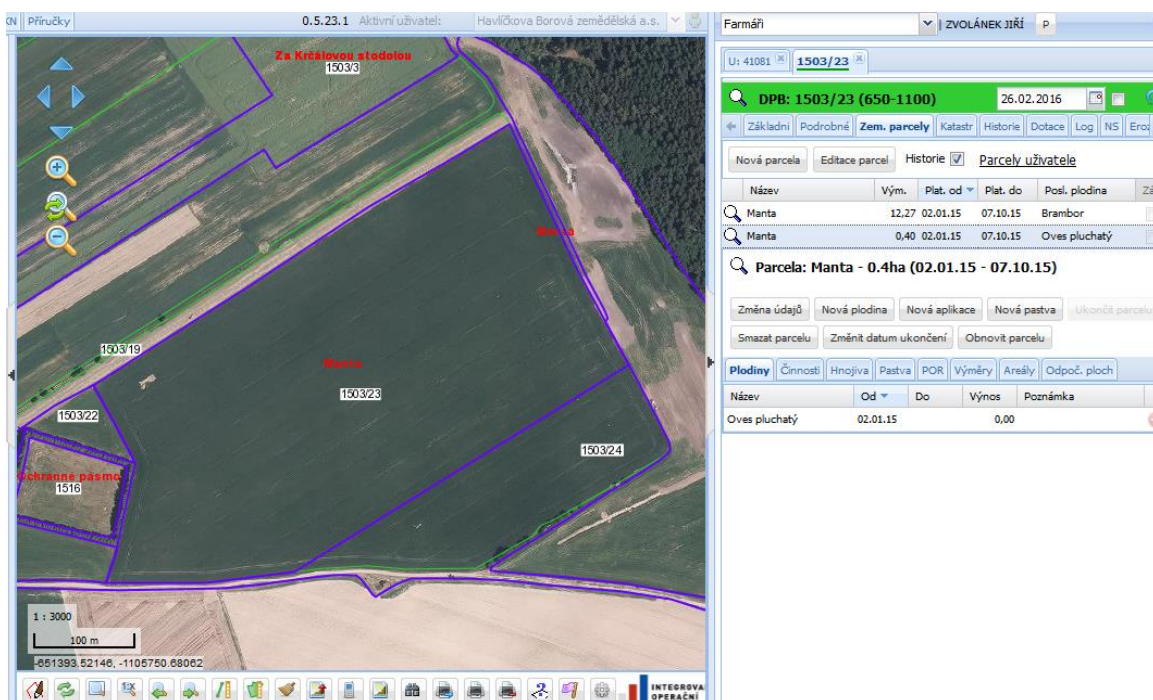
Obrázek č. 7 – evidence plodin v programu Agronom

Co se týče přípravy Jednotné žádosti (JŽ) o zemědělské dotace, zvládla společnost Havlíčkova Borová zem. a.s. připravit si v evidenci půdy LPIS plodiny na jednotlivých DPB.

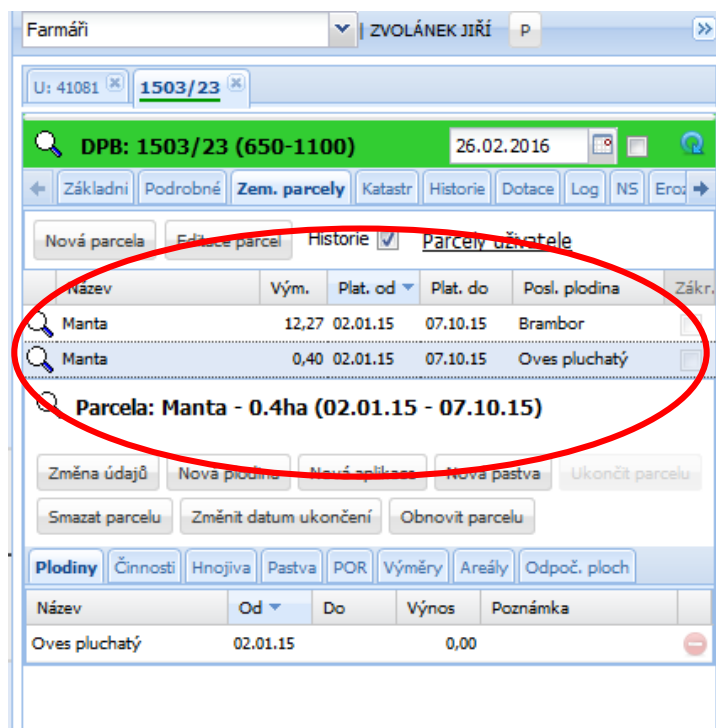
Tato podmínka se týká žadatelů, jejich výměra orné půdy je větší než 10 ha. Žadatelé tak musejí střídat min. 2 plodiny, kdy hlavní plodina nesmí překročit 75 % výměry. Pokud žadatelé obhospodařují více jak 30 ha orné půdy, což je i případ vybraného subjektu, musí střídat min. 3 plodiny. Pro dokončení podání Jednotné žádosti využila společnost pomoci pracovníků Oddělení příjmu žádostí a LPIS (OPŽL). Jednalo se hlavně o nastavení jednotlivých dotačních opatření, na která Havlíčkova Borová zem. a.s. mohla žádat a vlastní vygenerování žádosti o dotace.

5.2. Proces tvorby Jednotné žádosti v podniku Havlíčkova Borová

Příprava před vlastním vytvořením předtisků Jednotné žádosti spočívá v zadání osevního postupu do evidence půdy LPIS. Tuto skutečnost provádí agronom podniku, který musí k jednotlivým DPB zadat plodinu, nacházející se na pozemku aktuální rok. Pokud se na pozemku nachází více plodin, musí pracovník rozepsat jednotlivé plodiny podle výměr. LPIS umožňuje uživatelům zadat i termín setí (sázení) a také termín sklizně. Jak už bylo řečeno výše, zvládla tuto část Havlíčkova Borová bez pomoci pracovníků SZIF OPŽL.

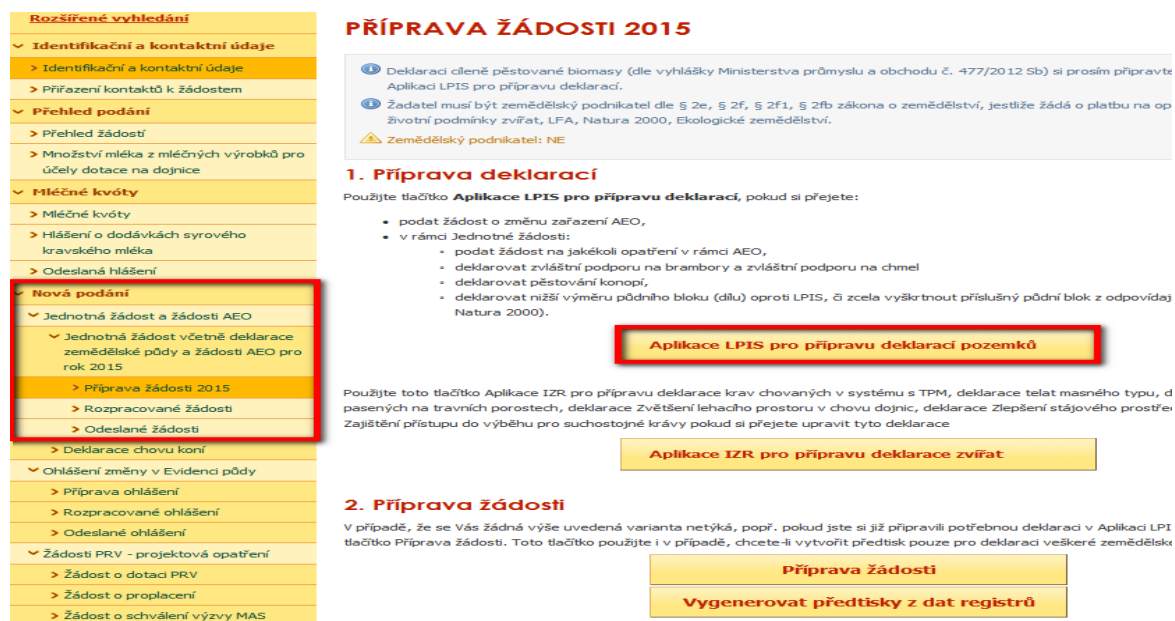

Obrázek č. 8 – evidence plodiny na DPB v LPIS

Obrázek č. 9 – detail evidence plodiny na DPB

Dalším krokem je vlastní příprava předtisků přes Portál Farmáře (PF). Zde již využila Havlíčkova Borová zem. a.s. pomoc pracovníků OPŽL. V Portálu Farmáře na úvodní stránce pro přípravu Jednotné žádosti zadal pracovník OPŽL jednotný identifikátor žadatele, rozkliknul si v levé části aplikace „Nová podání“, poté otevřel „Příprava žádosti 2015“ a vstoupil do aplikace LPIS.

Obrázek č. 10 – vstup do Aplikace LPIS přes Portál Farmáře

Objevila se obrazovka, kdy v levé části aplikace se zobrazily jednotlivé pozemky se zadanými plodinami a v pravé části seznam jednotlivých podpor, na které mohl žadatel žádat. V této části přípravy žádosti měl žadatel ještě možnost si opravit plodiny, příp. si snížit výměru na DPB, pokud by se zde nacházelo hnojiště, stoh apod.

Uživatel: Havlíčkova Borová zemědělská a.s. JI: 100006352 SZR ID: 1000057289 Zpět na přehled sad Stav: Editace dokon																			
Standardní orná půda		Trvalý travní porost		Travní porost (na orné půdě)		Uživ. půda bez žádosti													
Kód	Plodina	Výměra účinných DPB (ha): 1191.79																	
Díl půdního bloku	Plodiny	SAPS	EFAS	LFA	Konz. bram.	Bilk. plod.	Biomasa												
Kód	Výměra																		
☐	1102	5.31	Pšenice ozimá	5.31	N	5.31													
☐	1201/12	5.17	Pšenice ozimá	5.17	N	5.17													
☐	1301/12	12.13	Kukuřice (jinde ne...	12.13	N	12.13													
☐	1301/3	7.74	Řepka ozimá	7.74	N	7.74													
☐	1305/2	2.14	Jetel	2.14	N	2.14	PVN -	2.14	H3	2.14									2.14
☐	1305/3	2.23	Jetel	2.23	N	2.23	PVN -	2.23	H3	2.23									2.23
☐	1306/2	3.65	Jetel	3.65	N	3.65	PVN -	3.65	H3	3.65									3.65
☐	1307/1	0.87	Jetel	0.87	N	0.87	PVN -	0.87	H3	0.87									0.87
☐	1403/1	2.58	Oves	0.20	N	2.58			H3	2.58									
☐	1403/15	3.76	Kukuřice (jinde ne...	2.38					H3	3.76									
☐	1403/18	4.37	Oves	0.60	N	4.37			H3	4.37									
☐	1404/10	0.56	Jetel	0.56	N	0.56	PVN -	0.56	H3	0.56									0.56
☐	1408/2	8.36	Ječmen jarní	8.36	N	8.36			H3	8.36									
☐	1501/2	28.30	Ječmen jarní	28.30	N	28.30			H3	28.30									
☐	1503/23	12.67	Oves	0.40	N	12.67			H3	Z 12.67									Z 12.27
☐	1503/3	15.52	Pšenice ozimá	6.58	N	15.52			H3	15.52									
☐	1601/10	5.61	Jetel	5.61	N	5.61	PVN -	5.61	H3	5.61									5.61
☐	1601/8	3.95	Jetel	3.95	N	3.95	PVN -	3.95	H3	3.95									3.95
☐	1601/9	3.15	Jetel	3.15	N	3.15	PVN -	3.15	H3	3.15									3.15
☐	1603/1	18.76	Jetel	18.76	N	18.76	PVN -	18.76	H3	18.76									18.76
☐	1603/12	1.87	Jetel	1.87	N	1.87	PVN -	1.87	H3	1.87									1.87
☐	1801/30	17.34	Oves	1.50	N	17.34			H3	17.34									
☐	2001/1	23.77	Řepka ozimá	14.27	N	23.77													
☐	2001/5	1.55	Oves	9.50															
☐	2002/6	2.93	Řepka ozimá	1.55	N	1.55													
☐	2002/7	1.99	Žito ozimé	2.93	N	2.93													
☐	2202/1	29.80	Žito ozimé	1.99	N	1.99													
☐	2402/5	7.54	Jetel	29.80	N	29.80	PVN -	29.80											29.80
☐	2404/4	3.51	Jetel	7.54	N	7.54	PVN -	7.54	H3	7.54									7.54
☐	2410/12	0.77	Jetel	3.51	N	3.51	PVN -	3.51	H3	3.51									3.51
☐			Jetel	0.77	N	0.77	PVN -	0.77	H3	0.77									0.77

Obrázek č. 11 – přehled jednotlivých DPB žadatele Havlíčkova Borová zem. a.s. v aplikaci LPIS

V roce 2015 byly nastaveny nové podmínky dotací a mnozí žadatelé měli problém se v novém dotačním systému orientovat. Proto se raději obraceli na pracovníky OPŽL, kteří jim poradili, jaké podpory mohou využít. Tuto možnost využila také společnost Havlíčkova Borová zem. a.s., jelikož i oni měli problém s orientací v novém dotačním systému a také s přípravou předtisků JŽ.

V pravé části aplikace LPIS se nacházel u jednotlivých podpor barevný „semafor“, který značily stav dané podpory:

- **červený semafor** – do dotačního titulu nelze vstoupit, existuje zásadní překážka
- **oranžový semafor** – do dotačního titulu lze vstoupit, pokud bude splněna plodina nebo podmínka minimální intenzity
- **zelený semafor** – do dotačního titulu lze s některými DPB vstoupit

sady: 2015-41081-001 Pořadové číslo sady: 1 | Koniarňková Kateřina

Nezúčinné návrhy v LPIS! Změna uživatele VDJ: 1061.8

Byly provedeny změny, je třeba obnovit data v tabulce.

Opatření/titul	Info	Výměra Z	Výměra D
PP			
SAPS	!	0	1485.87
Diverzifikace plodin	i	0	0
EFAS	i	0	0
Plodiny vážící dusík		0	184.11
Souvrať		0	0
Mezplodiny		0	0
KP-mez		0	0
KP-skupina dřevin		0	0
VCS		0	0
Bílkovinné plodiny	i	0	184.11
Brambory na škrob	i	0	0
Konzumní brambory	i	0	37.43
Cukrovka	i	0	0
Ovoce - VP	i	0	0
Zelenina - VVP	i	0	0
Zelenina - VP	i	0	0
LFA			
LFA	i		
LFA - H3		0	492.86
LFA - H5		0	5.79
LFA - OA		0	180.89
AEKO - nové			
Zatrávňování OP	i	0	0
Biopásy	i	0	0
IP Zelenina	i	0	0
AEO - staré			
Ošetřování travních porostů	i	0	0
Louky		26.12	216.12
MaV louky - nehnoj. S:31.7.		78	78
KON			
Konopí	i	0	0

Obrázek č. 12 – seznam jednotlivých podpor s barevným vyznačením

U podpor SAPS a LFA se jednotlivé DPB s výměrami natahovali automaticky. U ostatních podpor se Havlíčkova Borová musela rozhodnout, jestli do nich vstoupí nebo ne. Např. u podpory „Konzumní brambory“ musel žadatel vybrat v pravé části aplikace jednotlivé pozemky, na kterých se brambory nacházely, rozkliknout si podrobnosti pozemku a zadat podporu „Konzumní brambory“. Pokud se plodina nacházela jen na části DPB, musel se provést orientační zakres v mapě. Takto postupoval žadatel i v případě podpory „Bílkovinné plodiny“ a „Plodiny vážící dusík“. Druhá z těchto podpor patří do podpory Ozelenění (Greening), kdy žadatel s výměrou nad 10 ha orné půdy musí střídat min. dvě plodiny a pokud užívá více jak 15 ha orné půdy, musí alespoň 5 % z této výměry být vyčleněno jako plocha v ekologickém zájmu (tzv. plocha EFA). A právě „Plodiny vážící dusík“ je jedna z možností, jak splnit podmínku Greening, konkrétně podmínku EFA.

2015-41081-001 Pořadové číslo sady: 1		Koniariková Kateřina			
650-1100 6102/6					
Kultura:	standardní orná půda				
Eko:	Konvenční hospodaření				
Výměra (ha):	13.4				
Plodiny					
Plodina	Výměra				
Ječmen jarní	2.6				
Brambory konzumní	10.8				
Celkem	13.40 (0)				
Opatření					
Název	Titul	Zař. vým.	Dekl. vým.	Vým. Zák.	Zákres
VCS	BK	0.00	10.80	10.56	9860
SAPS		0.00	13.40	13.32	9854
VCS					
Titul	Dekl. vým.	Vým. Zák.	Zákres		
BK	10.80	10.56	9860		
SAPS					
Zavlažování:	☐				
Zákresy					
Číslo	Výměra	Tituly			
1	13.32	SAPS			
2	10.56	BK			
Chyby					
Opatření	Kód	Typ	Popis		

Obrázek č. 13 – příklad zadání podpory „Konzumní brambory“

Obázek č. 14 – zákres podpory „Konzumní brambory“

Po dokončení přípravy pozemků a podpor v aplikaci se datová sada odeslala na SZIF a žadatel se vrátil zpět na úvodní stránku přípravy žádosti. Zde se v dolní části obrazovky kliklo na kolonku „Příprava žádosti“. Žadateli se rozbalil vlastní předtisk Jednotné žádosti. V úvodní části se zobrazil název firmy a adresa sídla, kdy tyto údaje jsou stahovány z tzv. Základních registrů a nelze je editovat. Editovat žadatel mohl kontaktní údaje jako

doručovací adresu, bankovní účet, telefon, e-mail, atd. V další části si žadatel zaškrtnul požadované podpory, nejen ty, které si připravil v aplikaci LPIS, ale také ty, které nemají přímou návaznost na LPIS, jako např. „Přechodné vnitrostátní podpory“ nebo „Chov krav chované v systému s tržní produkcí mléka“. Když si byl žadatel jistý, že má označené všechny požadované podpory, kliklo se na tlačítko „Vygenerovat předtisky JŽ a žádosti AEKO“, kdy došlo ke generování samotných žádostí, tj. pdf souborů vycházejících z připravených datových sad. Po jejich úspěšném vygenerování bylo možné soubory prohlédnout a zkontrolovat a současně byla v této fázi žadateli nabídnuta možnost podat žádost jak s elektronickým podpisem tak bez něj. Havlíčkova Borová zem. a.s. však tuto možnost nevyužila. Pracovník OPŽL vytiskl Jednotnou žádost z pdf souboru a předložil žadateli ke kontrole a k podpisu. Poté zadal JŽ do podatelny SZIF a tím byl příjem žádosti o dotace dokončen.

Seznam podpor, o které žádala Havlíčkova Borová zem. a.s. v rámci Jednotné žádosti za rok 2015

<i>Jednotná platba na plochu (SAPS)</i>	<i>1.485,87 ha</i>
- pšenice ozimá	237,29 ha
- ječmen jarní	219,52 ha
- jetel	184,11 ha
- kukuřice	182,05 ha
- řepka ozimá	147,15 ha
- brambory konzumní, sadbové	140,88 ha
- žito ozimé	47,92 ha
- oves	32,10 ha
- travní porost na orné půdě	1,46 ha
- trvalý travní porost	293,39 ha

Podnik nežádal základní platbu na celou výměru, výměru musel ponížít o nezpůsobilou plochu k dotacím, jako jsou hnojiště nebo stohy.

Greening – plochy v ekologickém zájmu (plodiny vážící dusík) ***184,11 ha***

Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

- zemědělská půda
- přežvýkavci (stav k 31. 3. 2007)

Méně příznivé oblasti (LFA) **679,54 ha**

- oblast OA 180,89 ha
- oblast H3 492,86 ha
- oblast H5 5,79 ha

Některé pozemky podniku se nacházejí v horské oblasti LFA H3 a H5, kdy se platba poskytuje nejen na trvalé travní porosty, ale také na zemědělskou půdu s kulturou standardní orná půda, travní porost na orné, úhor, vinice, chmelnice, ovocný sad, školka, rychle rostoucí dřeviny a jiné trvalé kultury.

Dobrovolné podpory vázané na produkci

- produkce konzumních brambor 37,43 ha
- produkce bílkovinných plodin 184,11 ha
- chov krav chované v systému s tržní produkcí mléka 564 VDJ

VDJ (velká dobytčí jednotka) je smluvená jednotka pro přepočítání jednotlivých druhů hospodářských zvířat na sčítatelný základ. Dospělá kráva má koeficient 1 dobytčí jednotky.

Agroenvironmentální opatření - Ošetřování travních porostů

(zařazení 2007-2013) **294,12 ha**

- B1-L (louky) 216,12 ha
- B2 (mezofilní a vlhkomilné louky) 78,00 ha

Část travních porostů, které podnik obhospodařuje, se nachází v CHKO Žďárské vrchy a jsou na nich nastaveny management, u kterých je stanoven termín seče, které musí žadatel dodržovat. Tyto informace najde uživatel v evidenci půdy LPIS v záložce „podrobnosti“ daného DPB.

Dobré životní podmínky zvířat (welfare)

- zvětšení lehacího prostoru v chovu dojnic – podmínkou pro splnění této dotace je chov minimálního počtu dojnic (min. 5 VDJ = 5 dojnic) a také zajištění minimální plochy lehacího prostoru pro dojnici; součástí je i uvedení objektů, na které se bude podpora vztahovat
- zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic – i u této podpory je podmínkou chov min. počtu dojnic (5VDJ) a zároveň žadatel musí provádět dezinfekci ve všech uvedených objektech, buď chemickou či biologickou metodou
- zlepšení životních podmínek v chovu prasat – pro tuto podporu je podmínka chov prasniček a prasnic a to min. 3 VDJ a také musí uvedené prasnice či prasničky

evidovat v integrovaném zemědělském registru databáze ústřední evidence; součástí žádosti je i seznam objektů, kde bude opatření dodržováno

5.3. Analýza podaných Jednotných žádostí za rok 2015 v okrese Havlíčkův Brod

Okres Havlíčkův Brod leží v severní části Kraje Vysočina. Svoji rozlohou 1.265 km² zabírá 18,6 % z celkové rozlohy kraje. Z 63,0 % jej tvoří zemědělská půda (z toho 75,0 % zabírá orná půda a 22,0 % trvale zatravněné porosty). Lesy pokrývají 28,4 % plochy okresu, a řadí ho tak na čtvrté místo v zalesněných plochách kraje. Je tvořen 120 obcemi, včetně tří s rozšířenou působností, celkem 95.063 obyvateli. S počtem 17.444 registrovaných ekonomických subjektů mu patří čtvrté místo v kraji.

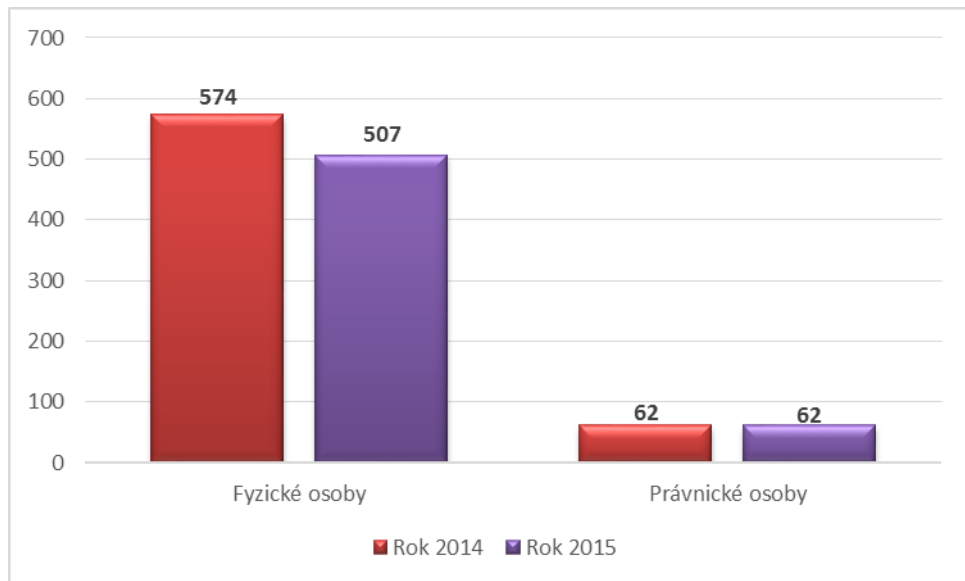
Tabulka zemědělské půdy v okrese Havlíčkův Brod dle kultur (ha)

Kultura	Výměra v ha
Standardní orná půda	52 121,13
Travní porost (na orné půdě)	485,36
Úhor	31,08
Trvalý travní porost	16 643,26
Rychle rostoucí dřeviny	23,25
Školka	32,59
Ovocný sad	4,59
Jiná trvalá	22,86
Jiná kultura	0,95

V roce 2015 bylo na OPŽL Havlíčkův Brod podáno celkem 569 Jednotných žádostí o dotace. Pouze 5 žadatelů zvládlo žádost vytvořit samo, bez pomoci pracovníků OPŽL nebo zemědělského poradce. Jednalo se o velké zemědělské podniky, které mají na tuto činnost vymezeného člověka, jehož náplň je práce v evidenci půdy LPIS a příprava žádostí o dotace. Přesto v jednom případě přišli pracovníci OPŽL na nesrovnalosti v žádosti, které bylo potřeba odstranit.

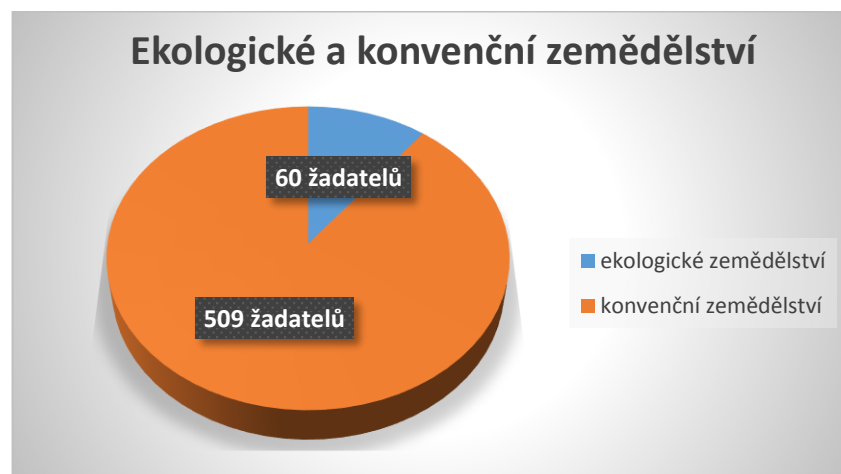
Z uvedených 569 žádostí bylo 62 žádostí podáno právníckými osobami (zemědělskými podniky) a 507 fyzickými osobami. Oproti roku 2014 žádalo na Jednotnou žádost o 67 žadatelů méně.

Graf 1. Přehled počtu žádostí o dotace dle žadatelů za rok 2014 a 2015

Z celkového počtu podaných žádostí za rok 2015 bylo 60 zemědělců v ekologickém zemědělství, zbylých 509 zemědělců hospodařilo v konvenčním zemědělství.

Graf 2. Přehled žadatelů podle typu zemědělství v roce 2015

Tabulka 1. Přehled jednotlivých dotačních opatření a jejich celkový počet za okres Havlíčkův Brod v roce 2015 a 2014

Opatření	Rok 2015	Rok 2014
SAPS (platba na plochu)	569	636
Mladý zemědělec	51	nebyla
Škrobové brambory	39	35
Konzumní brambory	27	nebyla
Bílkovinné plodiny	125	nebyla

Masná telata	81	76
Chov krav chované v systému s tržní produkcí mléka	75	75
Bahnice, kozy	60	53
PVP podpory (přechodné vnitrostátní podpory)	564	635
LFA (platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními)	347	358
NATURA 2000	7	1
Ekologické zemědělství - staré zařazení (2007-2013)	19	52
Ekologické zemědělství - nové zařazení (2014-2020)	41	–
Ošetřování travních porostů - staré zařazení (2007-2013)	57	175
Ošetřování travních porostů - nové zařazení (2014-2020)	175	–
Zatravnění - staré zařazení (2007-2013)	51	78
Zatravnění - nové zařazení (2014-2020)	12	–
Meziodiny - staré zařazení (2007-2013)	10	42
Biopásy - staré zařazení (2007-2013)	2	5
Welfare (dobré životní podmínky zvířat)	33	nebylo

6. Diskuse

Jak uvádí Ministerstvo zemědělství, hospodaří dnes v České republice zemědělští podnikatelé přibližně na 4 264 tis. ha zemědělské půdy, což je přibližně 54 % z celkové rozlohy státu (MZe, 2015). Aktuálně je v evidenci půdy za okres Havlíčkův Brod evidováno 69 365,07 ha zemědělské půdy, kdy na této výměře hospodaří 788 uživatelů, evidovaných v evidenci půdy LPIS. Zatímco výměra orné půdy v posledních deseti letech trvale klesá, výměra trvalých travních porostů v okrese Havlíčkův Brod se naopak zvýšila.

Ministerstvo zemědělství spustilo koncem srpna 2015 anketu, v níž se mohli uživatelé vyjádřit, jak jsou spokojeni s novou podobou aplikace a případně napsat své podněty pro další rozvoj. Během pěti týdnů se anketu zúčastnilo 2 191 respondentů, z nichž tři čtvrtiny hodnotí nové uživatelské rozhraní velmi pozitivně. Někteří z nich ale vidí problém ve složitosti ovládání, rychlosti načítání aplikace nebo mají potíže s tiskem map či informativních výpisů. S názorem na složitost ovládání se setkávají také pracovníci OPŽL při komunikaci se zemědělci. O radu či pomoc se na ně obrací nejen menší soukromí zemědělci, ale také velké podniky, které mají na práci s evidencí půdy LPIS vyčleněného pracovníka.

Evidenci půdy LPIS slouží nejen platební agentuře SZIF pro kontrolu údajů evidovaných v žádosti o dotace, ale především samotným farmářům, kteří si zde mohou kontrolovat nejen hranice DPB, na nichž hospodaří, ale LPIS jim poskytne i mnoho jiných důležitých informací. Z názorů uživatelů vyplývá, že nejčastěji využívají vrstvy erozní ohroženosti pozemků, nitrátovou směrnici nebo katastrální mapy. Přesnost hranic pozemků, na kterých zemědělec hospodaří, je jedna z hlavních podmínek pro získání zemědělských dotací. Žadatelé by si měli hlídat hranice pozemků a každou změnu neprodleně nahlásit na místně příslušném OPŽL, kde také provedou aktualizaci v evidenci půdy. Dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství § 3g má uživatel povinnost ohlásit každou změnu, při které došlo ke změně průběhu hranice, uživatele, k ukončení užívání nebo ke změně druhu zemědělské kultury na DPB a to nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala. Podle zkušeností pracovníků OPŽL však tuto lhůtu někteří uživatelé nedodržují, mnohdy o této povinnosti ani nevědí.

Vlastní aktualizaci evidence DPB provádí pracovník OPŽL na základě ohlášení uživatele nebo vlastníka v modulu evidence půdy LPIS v rozhraní určeném pro provedení zákresu. Ohlášení může uživatel podat poštou, elektronicky, ale pracovníci SZIF preferují osobní

návštěvu, kdy mohou s uživatelem příp. vlastníkem probrat veškeré podrobnosti přímo na místě. Aktualizace průběhu hranic musí být v souladu se stavem v terénu, nelze korigovat hranice dle hranic parcel, které zabíhají např. do lesa nebo do cesty. Doručením ohlášení na agenturu začíná vlastní aktualizace půdy, kdy na základě tohoto ohlášení zahájí pracovník OPŽL řízení. Řízení může být zahájeno i z podnětu SZIF, a to na základě zjištění SZIF nebo na základě podnětu ministerstva či jiného orgánu veřejné správy. Řízení musí být zahájené vždy, když o to požádá vlastník parcely.

Ohlášení aktualizace půdy může uživatel nebo vlastník podat na kterémkoliv OPŽL v republice. Zde je pracovník zaregistruje do podatelny a následně předá na agenturu, pod kterou spadají příslušné pozemky. S touto možností se pracovníci SZIF nesetkávají často, ve většině případech přijde uživatel na agenturu osobně a podá ohlášení ústně. Tuto možnost využívá i sledovaný podnik Havlíčkova Borová zem. a.s., většinou se předem telefonicky objedná na určitý den a hodinu. V případě, že je ohlášení podáno poštou či e-mailem, mělo by obsahovat určité náležitosti, jako např. kdo je ohlašovatelem, o jakou změnu v evidenci půdy se jedná nebo na které pozemky se ohlášení vztahuje. Pokud SZIF zjistí neúplné nebo nepravdivé ohlášení, vyzve uživatele k odstranění vad, a to ve lhůtě do 15 dnů ode dne doručení Výzvy.

Pracovníci SZIF se setkávají s různými typy aktualizace půdy. Některé jsou nekonfliktní, kdy se uživatelé mezi sebou bez problému domluví, jiné však provázejí spory, které mohou skončit i námitkou. Dle vyjádření pracovníků patří mezi nejčastěji prováděné změny změna průběhu hranic DPB. Pokud se jedná o nekolizní úpravu, kdy nové hranice nezasahují do jiného uživatele, provede pracovník OPŽL editaci hranic, zařadí návrh do řízení, schválí a vytiskne potřebné tisky, které nechá uživateli podepsat. V případě, kdy se jedná o větší rozšíření DPB, musí mít žadatel na této změny právní důvody užívání. Jedná-li se o změnu, při níž dochází k úpravě hranic mezi dvěma či více uživateli, nejlepší řešení je účast všech zúčastněných, kteří se na místě ohledně změny domluví. Řízení se tak může hned dokončit a nemusí se čekat na lhůty dle správního řízení. Přijde-li však změnu nahlásit pouze jeden uživatel, zahájí se na základě tohoto ohlášení řízení a ostatním zúčastněným se odešle Oznámení o zahájení řízení s výzvou pro doplnění požadovaných údajů. Účastník řízení má možnost se ve stanovené lhůtě, která nesmí být kratší než 15 dní, k řízení vyjádřit, příp. předložit právní důvody užívání.

Dalším typem aktualizace, se kterým se pracovníci OPŽL setkávají, může být zakres nového DPB. Při této změně vyžadují pracovníci OPŽL vždy právní důvody užívání, tedy nájemní či pachtovní smlouvu nebo list vlastnictví. S tím by měli uživatelé počítat, příp. by je na tuto skutečnost měli pracovníci agentury předem upozornit. Nový DPB se zakresluje tam, kde nelze rozšířit hranice původního, nebo se zde nachází pozemek jiného uživatele, než je ohlašovatel. U další změny, změny uživatele DPB, se postupuje podobně jako u změny hranic, může se tedy i v tomto případě objevit nekolizní změna, kdy se obě strany dohodnou, nebo změna kolizní, kdy se druhá strana vyzývá k doložení právních důvodů užívání. U změny kultury má uživatel povinnost nahlásit tuto skutečnost do 30 dnů ode dne, kdy došlo k reálné změně v terénu. U některých změn kultur je také třeba před dokončením řízení provést kontrolu v terénu, např. u zatravnění, které proběhlo na základě dotačního titulu.

Po nabytí účinnosti změny musí uživatel počítat s blokací území pro další případné změny. Je to z důvodu možnosti podat proti Oznámení o provedení/neprovedení změny námitku. Lhůty jsou různé, záleží na doručení oznámení uživateli a zadání tohoto data do systému. Při nezadání data doručení je lhůta blokace 45 dní, 25 dní blokace je v případě, kdy pracovník zadá do systému datum z doručky, u osobního předání a zadání data se lhůta zkracuje na 15 dní. Pokud se uživatel rozhodne proti oznámení podat námitku, musí tak učinit do 15 dnů od doručení. Doručenou námitku pracovníci SZIF zaevidují, zpracují a předají na Ministerstvo zemědělství, které o podané námitce rozhoduje. Vyřešení může však trvat i 3 měsíce, uživatel se tak může dočkat problému při vyplácení dotací, kdy výplata je zablokována do vyřešení námitky. Problémy mohou nastat i při tvorbě předtisků na dotace, kdy systém zaznamená blokaci kvůli námitce a žádost o dotace musejí tak pracovníci OPŽL vytvořit ručně. I s tím se již pracovníci při podávání žádostí setkali.

V minulém roce, tedy v roce 2015, bylo spuštěno nové dotační období. Tento startovací rok přinesl zemědělcům i pracovníkům SZIF řadu problémů. Některá nařízení vlády, která stanovují dotační pravidla, byla vydána a schválena až během dubna 2015. V té době byl již spouštěn program na tvorbu žádostí, někteří žadatelé však museli s vytvořením žádosti počkat, až byly schválené dotační programy zakomponovány do systému. Jednalo se především o žadatele, kteří chtěli žádat na dotace v rámci agroenvironmentálně- klimatických opatření. Vláda v minulém roce schválila prodloužení termínu podání Jednotných žádostí, a to z 15. května na pondělí 29. května. Uživatelé měli tak možnost a čas si svoji žádost o dotace podat.

SWOT analýza sledovaného podniku Havlíčkova Borová zemědělská a.s.

Silné stránky	Slabé stránky
Kombinace rostlinné a živočišné výroby	Úbytek hospodářských zvířat
Investice do moderních strojů	Bankovní úvěry
Stálý pracovníci	Stoupající ceny vstupů
Dlouhodobě budované obchodní vazby	Tlak obchodních řetězců
Regionální produkty	
Příležitosti	Hrozby
Dotační prostředky z EU	Dovoz levných výrobků ze zahraničí
Využití nových technologií	Nestálost počasí
Péče o kulturní krajinu	Konkurence, poskytující stejné nebo podobné služby a výrobky

Vyjádření k výzkumné hypotéze

Výzkumná hypotéza o usnadnění administrace žádostí pomocí LPIS byla potvrzena. Evidence půdy LPIS jistě usnadňuje podání Jednotné žádosti, problém ovšem je v tom, že ne všichni uživatelé ovládají práci s LPIS. Přesto z názorů zemědělců vyplývá, že jsou s modulem LPIS spokojeni a je pro ně přínosem.

7. Závěr

Ze zpracované analýzy lze zobecnit nebo vyvodit následující závěry a doporučení:

- LPIS slouží nejen Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu jako platební agentuře, ale především samotným farmářům
- potřeba dbát na aktuálnost dat v evidenci půdy LPIS, např. aktuální katastr nemovitostí
- vhodné určení osoby, která v podniku s evidencí půdy pracuje a sleduje změny v LPIS
- důležitá spolupráce zemědělců s pracovníky Oddělení příjmu žádostí a LPIS (OPŽL), především v oblasti dotací
- v novém dotačním období nebyly včas připraveny podklady pro dotace, zemědělci měli málo času se s nimi seznámit
- ve sledovaném okrese zvládlo Jednotnou žádost podat samostatně pět podniků (převážně velké podniky, např. FADOM s.r.o. nebo Družstvo vlastníků pozemků a majetku Slavíkov)
- převážná část žadatelů v okrese Havlíčkův Brod spoléhá při podání Jednotné žádosti na pomoc pracovníků OPŽL
- LPIS má své nedostatky, např. výpadky modulu, přesto je přínosem pro zemědělce i pro státní službu

8. Seznam literatury

Agrární komora České republiky. Společná zemědělská politika [online]. Agrární komora České republiky. [cit. 2015-08-08]. Dostupné z <<http://www.apic-ak.cz/novinky/-spolecna-zemedelska-politika.php>>

Allen, B. Keenleyside, C. Menadue, H. Fit for the environment: Principles and environmental priorities for the 2014-2020 rural Development programmes [online]. Institute for European Environmental Policy cit. [2015-10-18]. Dostupné z <http://ieep.eu/assets/985/IEEP_2012_Fit_for_the_environment.pdf>

Bureau, J-Ch et al. 2012. The common agricultural policy after 2013. Intereconomics. 47 (6). 316-342

Council of the European Union. 2013. Common agricultural policy: the reform is approved by the Council. [online]. Council of the European Union. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/agricult/140098.pdf>

Česko. Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství. In: Sběrka zákonů České republiky. 2014. částka 75. s. 1907-1924. Dostupné také z <<file:///C:/Users/PC/Downloads/sb0075-2014.pdf>>

EUROPEAN COMMISSION. 2010. The CAP towards 2020: Meeting the food, natural resources and territorial challenges of the future. [online]. European Union. [cit. 2015-10-08]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/communication/com2010-672_en.pdf>

EUROPEAN COMMISSION. 2013. Overview of CAP Reform 2014-2020. [online]. European Union. [cit. 2015-10-08]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/policy-perspectives/policy-briefs/05_en.pdf>

EUROPEAN COMMISSION. 2015. Rural development 2014-2020 [online]. European Union. [cit. 2015-10-18]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_cs.htm>

Konečný, M. a kol. 2004. Ekologické dopady Společné zemědělské politiky a vstup do EU v českém zemědělství. Hnutí DUHA. Brno. 87 s. ISBN: 80-86834-07-7.

Matthews, A. 2011. Post-2013 EU Common Agricultural Policy, Trade and Development. International Centre for Trade and Sustainable Development. Switzerland. 46 s. ISBN: neznáme

Ministerstvo zemědělství. 2014. Registr půdy-LPIS. [online]. Ministerstvo zemědělství. [cit. 2015-12-18]. Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/LPIS/novinky/dopady-novely-zakona-o-zemedelstvi.html>>

Ministerstvo zemědělství. Dobrovolná podpora vázaná na produkci, dotační podpora spolupráce subjektů v zemědělství a potravinářství a téma diverzifikace. [online]. Ministerstvo zemědělství. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/dobrovolna-podpora-vazana-na-produkci.html>>

Ministerstvo zemědělství. Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů. In Sbírka zákonů České republiky. 2014. částka 124. s 3818-3822. Dostupné z <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/legislativa/chronologicky-prehled-pravnich-predpisu/_obsah_cz_mze_ministerstvo-zemedelstvi_legislativa_Legislativa-MZe_puvodni-zneni_narizeni-vlady-2014-307.html>

Ministerstvo zemědělství. Program rozvoje venkova 2014-2020 [online]. Ministerstvo zemědělství [cit. 2015-10-13]. Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>>

Ministerstvo zemědělství. Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství. In Sbírka zákonů České republiky. 1997. částka 85. s 4826-4830. Dostupné z <http://portal.mze.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/legislativa/tematicke-prehledy-pravnich-predpisu-mze/_obsah_cz_mze_ministerstvo-zemedelstvi_legislativa_Legislativa-MZe_uplna-zneni_zakon-1997-252-viceoblasti.html>

Plchová, B., Abrahám, J., Helísek, M. 2010. Česká republika a EU. Agentura KRIGL. Praha. 206. ISBN: 978-80-86912-39-4.

Röder, N. Osterburg, B. Kätsch, S. 2013. Faktencheck Agrarreform: Integration von Klimaschutz und Klimaanpassung in die Gemeinsame Agrarpolitik der EU nach 2013. [online]. Thünen-Institut für Ländliche Räume. [cit. 2015-08-08]. Dostupné z <<http://www.econstor.eu/dspace/handle/10419/88144>>

Sitewell s.r.o. Co je Český LPIS? [online]. Sitewell s.r.o. cit. [2015-10-20]. Dostupné z <<http://www.lpis.eu/cz/sum/index.html>>

Sitewell s.r.o. Český LPIS – nový přístup k evidenci půdy dle uživatelských vztahů [online].
Sitewell s.r.o. [cit. 2015-10-20]. Dostupné
z <http://www.agris.cz/Content/files/main_files/70/148364/tobicik.pdf>
Státní zemědělský intervenční fond. 2015. Metodický pokyn č. 1/2015/L/CEN_RO -
Aktualizace evidence půdy a ekologicky významných prvků. Praha. 117 s.
Státní zemědělský intervenční fond. 2015. Metodický pokyn č. 6/2015/L/CEN_RO pro
Oddělení příjmu žádostí a LPIS - Aktualizace evidence půdy. Praha. 113 s.
Státní zemědělský intervenční fond. Jednotná žádost. [online]. Státní zemědělský
intervenční fond. [cit. 2015-12-13]. Dostupné z <<https://www.szif.cz/cs/jednotna-zadost>>

9. Seznam zkratek

AEKO – Agroenvironmentálně-klimatická opatření

CPR – Centrální pracoviště registrů

EP – Evidence půdy

EU – Evropská unie

FO – Fyzická/é osoba/y

IACS – Integrovaný administrativní a kontrolní systém

LFA – Less-favoured Areas (méně příznivé oblasti)

LPIS – Land Parcel Identification System

MZe – Ministerstvo zemědělství

OPŽL – Oddělení příjmu žádostí a LPIS

PB/DPB – Půdní blok / díl půdního bloku

PO – Právníká/é osoba/y

PRV – Program rozvoje venkova

SAPS - Single Area Payment Scheme (jednotná platba na plochu)

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

SZP – Státní zemědělská politika